

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzetdir

Ilham Aliyev

SƏS

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 222 (4964) 27 noyabr 2015-ci il. "Əlincə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. Qiyməti 40 qəpik

İlham Əliyev: "Azərbaycan İslam dəyərlərinin təbliği istiqamətində dünyada fəal iş aparır"

Prezident İlham Əliyev ISESCO Baş Konfransının XII sessiyasının açılışında iştirak edib

Səh → 2

Mehriban Əliyeva: "Tolerantlıq Azərbaycan cəmiyyətinin həyatında güclü ənənəyə çevrililib"

3

"Azərbaycana dost ölkələrin arasında qarşıdurmanın yaranmasını və dərinləşməsini arzu etmirik"

4

Siyavuş Novruzov:
"Nardarandakı hadisələrlə bağlı ciddi ölçü götürülməlidir"

4

Bahar Muradova: "Dünyada yeni yaranan münaqişələr köhnələri unutdurur"

5

"Azərbaycan Türkiye-Rusiya münasibətlərində gərginliyin azalmasına töhfəsinə verməyə hazırlıdır"

4

Azərbaycanda dini-radikal ekstremizmə yer ola bilməz

9

8

Rəsmi açıqlama:
Nardaranda cinayətkar dəstənin 4 üzvü məhv edilib, 2 polis hələk olub

8

Ərdoğan: "Qarabağda nə hiss edirdiksem..."

16

Ronaldo "Manchester Yunayted"ə qayıda bilər

İlham Əliyev: "Azərbaycan İslam dəyərlərinin təbliği istiqamətində dünyada fəal iş aparır"

Prezident İlham Əliyev ISESCO Baş Konfransının XII sessiyasının açılışında iştirak edib

Noyabrın 26-da Bakıda İslam Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatının (ISESCO) Baş Konfransının XII sessiyasının açılışı olub. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı, ISESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyeva sessiyada iştirak ediblər. Sessiyanın açılışında beynəlxalq təşkilatların və xarici ölkələrin yüksək səviyyəli nümayəndələri, mədəniyyət və təhsil nazirləri, diplomatlar iştirak ediblər. Təşkilatın ali qərarvericisi olan Baş Konfrans hər üç ildən bir toplanır. ISESCO-nun ümumi fəaliyyət strategiyasını müəyyən edən Baş Konfrans zamanı təşkilatın fəaliyyət sahələrinə aid olan məsələlərlə bağlı əlaqələndirmə və qiymətləndirmə həyata keçirilir, qurumun növbəti üç il üçün Fəaliyyət Planı və büdcəsi təsdiqlənir. ISESCO-nun Baş Konfransının XII sessiyası "Quran-Kərim"dan ayənin oxunması ilə başlıdır.

Tədbirdə çıxış edən Prezident İlham Əliyev ISESCO-nun Baş Konfransının XII sessiyasının Bakıda keçirilməsini ölkəmiz üçün əlamətdar hadisə adlandırdı. ISESCO-nun dünya miqyasında önemli beynəlxalq təşkilata çevrildiyini deyən dövlətimizin başçısı qu-

FÉRENCE GÉNÉRALE DE L'ISESCO

14 - 15 Safar 1437 H / 26-27 novembre 2015

rumun son illerdə İslam aləmində elm, təhsil və mədəniyyət sahələrinin inkişafında böyük uğurlara nail olduğunu bildirdi. Ölkəmizin ISESCO-nun fəal üzvlərindən birinə çevrildiyini deyən Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, indiyədək təşkilatın xətti ilə Bakıda bir çox mötəbər tədbirlər keçirilib. "ISESCO Ermənistən-Azərbaycan, Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində ölkəmizin haqlı mövqeyini daim dəstəkləyib", - deyən dövlətimizin başçısı bu mövqeyinə görə baş direktor Əbdüləziz Osman əl-Tuveycriva minnədarlığını bildirdi. Prezident İlham Əliyev vurguladı ki, münaqişə uzun illərdir davam edir, ərazimizin 20 faizi işğal olunub, 1 milyondan çox soydaşımız qacqın və mecburi kökününe əvvəlib, xalqımıza qarşı etnik təmizləmə siyaseti aparılıb, Xocalı soyqırımı töredilib. Ermənistəninin beynəlxalq təşkilatların qətnamələrinə məhəl qoymadığını vurğulayan dövlətimizin başçısı Dağılıq Qarabağın Azərbaycanın əzeli torpağı olduğunu bildirdi və münaqişənin yalnız ölkəmizin ərazi bütövlüyü çərçivəsində həll olunmasının vacibliyini diqqətə çatdırıldı. Dövlətimizin başçısı qeyd etdi ki, ATƏT-in işğal olunmuş əraziləre göndərdiyi missiyaları orada hər şeyin, həmçinin 10 məscidin dağıdıldığını müəyyən ediblər. "Bu vəhşilikdir, bu, İslam mədəniyyətinə qarşı

12TH SESSION OF THE GENERAL CONFERENCE OF ISESCO

Baku, Republic of Azerbaijan : 14 - 15 Safar 1437 H / 26-27 November 2015

الدورة الثانية عشرة للمؤتمر العام للإيسسكو
باكو - جمهورية أذربيجان : 14 - 15 صفر 1437 هـ 26-27 نوفمبر 2015

12TH SESSION OF THE GENERAL CONFERENCE OF ISESCO
Baku, Republic of Azerbaijan : 14 - 15 Safar 1437 H / 26-27 November 2015

te çatdırıldı. Çıxışının sonunda ISESCO-nun baş direktoru Əbdüləziz Osman əl-Tuveycrini xidmətlərini vurgulayan Prezident İlham Əliyev təşkilatın fəaliyyətinin gücləndirilməsində və ikitərəfli əlaqələrin inkişafında onun böyük rol oynadığını dedi və ölkəmizin yüksək dövlət mükafatlarından olan "Dostluq" ordenini ona təqdim etdi.

Əbdüləziz Osman əl-Tuveycrivi bu tədbirin yüksək səviyyədə keçirilməsi üçün yaradılan şəraite, həmçinin yüksək ordenə layiq görüldüyünə görə Prezident İlham Əliyevə minnədarlığı bildirdi. Təşkilatın fəaliyyət programı və Baş Konfransın qarşısında duran gələcək planlar barədə danışan Əbdüləziz Osman əl-Tuveycrivi növbəti üç il ərzində Baş Konfransın əsas fəaliyyət programını açıqlayarkən bildirdi ki, başlıca diqqət genclərin İslam dəyerlərinin gücləndirilməsi işinə səfərbər olunmasına, üzv dövlətlərin təhsil, elm və mədəniyyət sahələrində keyfiyyətli idarəciliyin təşkilinə yönəldiləcək. Baş direktor bildirdi ki, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə əldə olunan inkişaf bütün İslam aləmində müasir dövlətin nümunəsidir. Qazanılan uğurlar münasibətə də dərindən təsdiq edəcək. Bunun təkədə idman hadisəsi deyil, həm də sivilizasiyalara rəsəd olmaq, əməkdaşlığın göstəricisi olduğunu deyən dövlətimizin başçısı ölkəmizin dünyada anlaşmaya, insanların sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşamasına töhfə verdiyini diqqətə çatdırıldı.

O, Ermənistən-Azərbaycan, Dağ-

lıq Qarabağ münaqişəsinin həllinin vacibliyini bildirərək işğal olunmuş ərazilərin tezliklə azad edilməsinin və BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinə hörmətə yanaşılması zəruriliyini diqqətə çatdırıldı. Daha sonra mükafatlandırma mərasimi oldu. ISESCO-nun 2015-ci il üzrə "Savadlılıq" mükafatına Nigeriyaın nümayəndəsi layiq görüldü.

Sonra Prezident İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva Baş Konfransın nümayəndələri ilə xatirə şəkillər çəkdirdilər. Daha sonra dövlətimizin başçısı və xanımı konfrans iştirakçıları ilə görüşərək onlarla səhəbat etdilər.

Xatırladaq ki, Prezident İlham Əliyev bu ilin iyulunda ISESCO-nun Baş Konfransının XII sessiyasının və İcraiyyə Şurasının toplantısının Bakıda keçirilməsi ilə bağlı Sərəncam imzalamışdı. Budəfəki konfransda müzakirə olunan məsələlərin müsəlman xalqlarının həyatında inkişafına doğru yeni pəncərə açacağı, qəbul ediləcək qərarların isə İslam ölkələri arasında əməkdaşlığın daha da dərinləşməsinə töhfə verəcəyi bildirilir. Azərbaycan 1991-ci ildən ISESCO-nun üzvüdür. Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanın 2006-ci ildə ISESCO-nun xoşməramlı səfiri adına layiq görülməsi ilə ikitərəfli əlaqələr uğurlu inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub və hazırda ən məhsuldar dövrünü yaşıyır.

Prezident İlham Əliyev Fransa hökumətinin üzvü Andre Vallinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 26-da Fransa Respublikasının Desentralizasiya və Dövlət Qulluğu üzrə Nazirliyinin regionların işlahatları məsələləri üzrə dövlət katibi, hökumət üzvü Andre Vallinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib. Ölkələrimiz arasında güclü dostluq əlaqələrinin mövcud olduğunu qeyd edən Andre Valli bildirdi ki, bu dostluq əlaqələri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ilə Fransa Prezidenti Fransua Ollandı birləşdirən şəxsi münasibətlər neticəsinə daha da güclənilib.

Prezident İlham Əliyev bu yaxınlarda Parisdə törədilmiş terror aktı ilə bağlı bir daha Azərbaycan xalqı adından Fransa xalqına başsağlığı verdi. Fransa Prezidenti Fransua Ollandın Azərbaycana iki dəfə səfər etməsini və özünün isə Fransaya çoxsaylı səfərlərini xatırlayan dövlətimizin başçısı bütün bunları ikiterəfli əlaqələrimizin yaxşı göstəricisi kimi dəvərləndirdi. Parisdə törədilən terrorla bağlı Prezident İlham Əliyevin başsağlığından təsirləndiyini bildirən Andre Valli Azərbaycana səfərinin ilk günündə terror qurbanlarının xatirəsinə ehtiramı olaraq Fransanın Bakıdakı səfirliyinin qarşısına əklil və gül dəstələrinin düzülməsinin şahidi olduğunu və Azərbaycan xalqının Fransanın dərdində şərık çıxmاسını ifadə edən mesajları oxuduğunu dedi. O, bütün bunları Prezident İlham Əliyevin ve Azərbaycan xalqının Fransa xalqının dərdində şərık çıxmاسının göstəricisi kimi qiymətləndirdi. Görüşdə Azərbaycan ilə Fransa arasında ikiterəfli əlaqələrin müxtəlif istiqamətlərdə, o cümlədən siyasi, iqtisadi, enerji, kosmik sənaye, müdafiə, təhsil, mədəniyyət və digər sahələrdə daha da inkişaf etdirilməsi ilə bağlı məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

Gürcüstan Azərbaycan ilə əməkdaşlığa böyük önem verir

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Gürcüstanın daxili işlər nazirini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 26-da Gürcüstanın daxili işlər naziri Giorgi Mqebrişvilini qəbul edib. Gürcüstana bu yaxınlarda etdiyi uğurlu rəsmi səfərini məmənunluqla xatırlayan dövlətimizin başçısı səfər zamanı ikiterəfli münasibətlər, o cümlədən regional əməkdaşlıq və tehlükəsizlik ilə bağlı mühüm məsələlərin müzakirə olunduğunu vurğuladı. Regionda təhlükəsizliğin təmin olunması işində ölkələrimizin müvafiq qurumları arasında əməkdaşlığın rolunu xüsusi qeyd edən Prezident İlham Əliyev bu istiqamətdə əlaqələrin daha da möhkəmləndirilməsinin önemini vurguladı.

Daxili işlər naziri Giorgi Mqebrişvili Gürcüstan Prezidenti Giorgi Marqvelaşvilinin və Baş nazir İraklı Qaribaşvilinin salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırıldı. Hüquq mühafizə orqanları arasında əməkdaşlığa toxunan Gürcüstanın daxili işlər naziri xüsusilə dünyada terrorun və cinayətkarlığın hökm sürdüyü bir vaxtda ölkələrimizin müvafiq qurumları arasındakı əməkdaşlığın daha da möhkəmləndirilməsinin önemini qeyd etdi. O, ölkəsinin Azərbaycan ilə mədəni və sosial sahələrdə əməkdaşlığa böyük önem verdiyini vurguladı. Dövlətimizin başçısı Gürcüstan Prezidenti Giorgi Marqvelaşvilinin və Baş nazir İraklı Qaribaşvilinin salamlarına görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Gürcüstanın Prezidentinə və Baş nazirinə çatdırmağı xahiş etdi.

Rəsmi xronika

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Azərbaycan Müəllimlər İstututunun Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinə qoşulması barədə Sərəncam imzalayıb.
***

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Əbdülezz Osman el-Tuveycrinin "Dostluq" ordeni ilə təltif edilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb.

Mehriban Əliyeva: "Tolerantlıq Azərbaycan cəmiyyətindən həyatında güclü ənənəyə çevrilib"

Azərbaycanın birinci xanımı ISESCO-nun baş direktoru və xoşməramlı səfirləri ilə görüşüb

Noyabrın 26-da Azərbaycanın birinci xanımı, ISESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyeva təşkilatın baş direktoru Əbdülezz Osman el-Tuveycri və xoşməramlı səfirləri ilə görüşüb. Qonaqları salamlayan Mehriban Əliyeva ISESCO-nun Baş Konfransının XII sessiyasının Azərbaycanda keçirilməsindən məmənunluğunu ifadə etdi, bu tədbirin ölkəmiz və ümumilikdə İslam dünyası üçün böyük əhəmiyyət daşıdığını vurguladı. ISESCO-nun baş direktorunu Azərbaycanın yüksək mükafatı - "Dostluq" ordeni ilə təltif edilməsi münasibətile təbrik edən Mehriban Əliyeva bu təşkilatla ölkəmiz arasında sıx dostluq əlaqələrinin olduğunu dedi. Bildirdi ki, Azərbaycanda bütün dinlərin, mədəniyyətlərin nümayəndəleri dostluq və sülh şəraitində yaşayırlar. Ölkəmizdə mədəniyyətlər, dinlər və sivilizasiyalar arasında dialoğun möhkəmləndirilməsinə xidmet edən mühüm tədbirlərin keçirildiyini deyən Mehriban Əliyeva tolerantlığın Azərbaycan cəmiyyətinin həyatında güclü ənənəyə çevrildiyini bildirdi.

Azərbaycanın birinci xanımı rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondunun ölkəmizin tarixi, mədəniyyəti və ənənələrini tanıtmaq üçün dünyada bir çox tədbirlər keçirdiyini və həmin tədbirlərdə Azərbaycanda hökm sürən tolerantlıq mühiti barədə ətraflı məlumat verildiyini söylədi. Mehriban Əliyeva mədəniyyətlər, dinlər və sivilizasiyalar arasında dialoğun möhkəmləndirilməsində ISESCO-nun xoşməramlı səfirlərinin fealiyələrini daha da artırmalarının əhəmiyyətini vurguladı. Mehriban Əliyeva ISESCO ilə əməkdaşlığın gelecekdə də uğurla davam etdiriləcəyinə əminliyini ifadə etdi. ISESCO-nun baş direktoru Əbdülezz Osman el-Tuveycri tədbirin yüksək səviyyədə təşkilinə və göstərilən qonaqpərvərliyə görə minnətdarlığını bildirdi. Baş direktor Azərbaycan ilə ISESCO-nun səmərəli əməkdaşlığın dan məmənunluğunu ifadə edərək qurumla ölkəmiz arasındaki münasibətlərin yüksək səviyyəyə çatmasına Prezident İlham Əliyevin və ISESCO-nun xoşməramlı səfiri, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın rolunu xüsusi qeyd etdi. Görüşdə əməkdaşlığın perspektivləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıldı. Sonda xatire şəkli çəkdi.

Əli Əhmədov: "Azərbaycana dost ölkələrin arasında qarşıdurmanın yaranmasını və dərinləşməsini arzu etmirik"

Azərbaycan cəmiyyəti, bizim hər birimiz, hər bir vətəndaş son günlerde məlum insidentlə əlaqədar Türkiye ilə Rusiya arasında münasibətlərin gərginləşməsindən təessüf-ləndiyini və narahat olduğunu bildirir. Bu fikirləri AZƏRTAC-a açıqlamasında Baş nazirin müavini, Yeni Azərbaycan Partiyasının sadr müavini - icra katibi Əli Əhmədov son günler Türkiye ilə Rusiya arasında yaranmış gərgin münasibətləri şərh edərək bildirib. Türkiyənin bizim üçün qardaş və strateji müttefiq ölkə olduğunu vurğulayan Əli Əhmədov deyib: "Rusiya da Azərbaycanın yaxın qonşusudur, ölkələrimiz arasında hərtərəfli sıx dostluq əlaqəleri mövcuddur. Azərbaycanın həm Türkiyə, həm də Rusiya ilə əlaqələrinin böyük tarixə malik olduğunu ayrıca vurğulamağı lazımlı bilirom. Azərbaycana dost ölkələrin arasında qarşıdurmanın yaranmasını və dərinləşməsini arzu etmirik. Biz mümkün qədər tezlikle hər iki ölkə arasında gərginliyin aradan qaldırılmasının tərefdaryiq. İnanıram ki, bu, bütün tərəflərin maraqlarına cavab verir, habelə bölgədə xoşagelməz proseslərin qarşısını almağa xidmet göstərə bilər. Qəti əminliklə demək istəyirəm ki, Azərbaycan tərəfi Türkiyə ilə Rusiya arasında yaranmış arzuolunmaz gərginliyin tezlikle aradan qaldırılması namına hər iki ölkə ilə dostluq münasibətləri çərçivəsində xidmətlərini təklif etməyə, zəruri addımlar atmağa hazırlıdır."

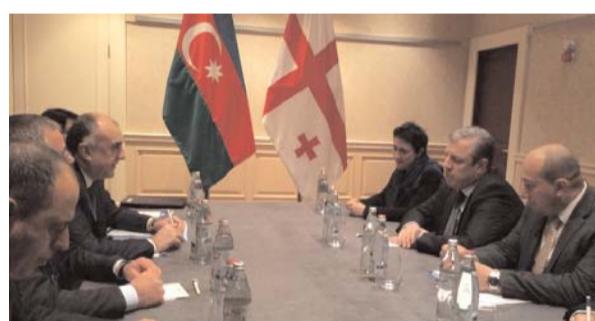
Novruz Məmmədov: "Azərbaycan Türkiyə-Rusiya münasibətlərində gərginliyin azalmasına töhfəsini verməyə hazırlır"

Azərbaycan təəssüf edir ki, Türkiyə-Rusiya əlaqələri belə gərginləşib. Trend-in məlumatına görə, bunu Azərbaycan Prezidenti Administrasiyası rəhbərinin müavini, Xarici əlaqələr şöbəsinin müdürü Novruz Məmmədov Twitter sehifəsində yazıb. N.Məmmədov qeyd edib: "Türkiyə bizim en yaxın müttefiqimizdir, eləcə də Rusiya bize çox yaxın dost ölkədir. Hər iki ölkə ilə Azərbaycanı tarixi əlaqələr bağlayır. Hər iki ölkə ilə əlaqələrimiz en yüksək səviyyədədir. Azərbaycan çox istəyir ki, dostları arasında heç bir qarşıdurma olmasın. Azərbaycan gərginliyin azalması işində öz töhfəsini verməyə hazırlıdır".

Elmar Məmmədyarov gürcü həmkarı ilə görüşüb

Xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarov noyabrın 26-da Tbilisidə keçirilən Şərqi Tərəfdəşlığı ölkələrinin VI qeyri-resmi nazirlər toplantısında Gürcüstan Baş nazirinin müavini və xarici işlər naziri Giorgi Kvirikaşvili ilə görüşüb. XİN-in metbuat xidmətindən Trend-in verilən məlumatata görə, görüşdə Azərbaycan və Gürcüstan münasibətlərinin inkişaf perspektivləri, beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq, regionda və dünyada baş verən proseslər barədə fikir mübadiləsi aparılıb. Nazirlər iki ölkə arasında əlaqələrin strateji tərəfdəşliq səviyyəsində inkişaf etdiyini vurğulayıblar.

İSESKO-nun baş direktoru: "İSESKO-nun Dağlıq Qarabağ münaqışəsi ilə bağlı prinsipal mövqeyi var"

"İSESKO-nun Dağlıq Qarabağ münaqışəsi ilə bağlı prinsipal mövqeyi var və Azərbaycan torpaqlarının Ermənistən tərefindən işğal olunmasını qəti şəkildə pisleyir. Ermənistən işğalı tamamilə qanunsuzdur". Trend-in məlumatına görə, bunu jurnalistlərə açıqlamasında İSESKO-nun baş direktoru Əbdüləziz Osman Əl Tüveyceri deyib. O qeyd edib ki, regionda Ermənistən hökuməti və silahlı qüvvələri tərefindən atılan bütün addımlar beynəlxalq qanunlara ziddir: "Bütün üzv ölkələrin adından deyirik ki, bu işğala dərhal son qoyulmalıdır və Azərbaycanın işğal olunmuş torpaqları geri qaytarılmalıdır. BMT-nin dörd qətnaməsi qəbul olunub və bu qətnamələr yerinə yetirilməyib. Biz təşkilat olaraq beynəlxalq ictimaiyyətin də diqqətinə çatdırılmalıq ki, Ermənistən bu addımları beynəlxalq qanuna ziddir və BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələri dərhal yerinə yetirilməlidir".

"İSESKO-nun Dağlıq Qarabağ münaqışəsi ilə bağlı prinsipal mövqeyi var və Azərbaycan torpaqlarının Ermənistən tərefindən işğal olunmasını qəti şəkildə pisleyir. Ermənistən işğalı tamamilə qanunsuzdur". Trend-in məlumatına görə, bunu jurnalistlərə açıqlamasında İSESKO-nun baş direktoru Əbdüləziz Osman Əl Tüveyceri deyib. O qeyd edib ki, regionda Ermənistən hökuməti və silahlı qüvvələri tərefindən atılan bütün addımlar beynəlxalq qanunlara ziddir: "Bütün üzv ölkələrin adından deyirik ki, bu işğala dərhal son qoyulmalıdır və Azərbaycanın işğal olunmuş torpaqları geri qaytarılmalıdır. BMT-nin dörd qətnaməsi qəbul olunub və bu qətnamələr yerinə yetirilməyib. Biz təşkilat olaraq beynəlxalq ictimaiyyətin də diqqətinə çatdırılmalıq ki, Ermənistən bu addımları beynəlxalq qanuna ziddir və BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələri dərhal yerinə yetirilməlidir".

Siyavuş Novruzov: "Nardarandakı hadisərlərlə bağlı ciddi ölçü götürülməlidir"

Hüquq-mühafizə organları Nardarandakı hadisərlərlə bağlı ciddi ölçü götürülməlidir.

Bunu Trend-e açıqlamasında Yeni Azərbaycan Partiyası icra katibinin müavini, Milli Məclisin deputati Siyavuş Novruzov Nardaran hadisələrinə münasibət bildirərək deyib. S.Novruzov qeyd edib ki, bu, silahlı destələrin hazırlanması, dövlətin quruluşunun dəyişdirilməsinə cəhd, eləcə də onların hansısa ölkələrin təsir vasitələrinə çevriləməsi nəticəsində baş veren hadisədir. Millət vəkili qeyd edib ki, həmin insanların məsuliyyətə celb olunması üçün mütemadi müraciətlər olub: "Onları gəlib izahat vermələri üçün müraciətlər edilib, lakin onlar proseslərə gelməyiblər. Bununla əlaqədar tədbir keçirilib. Tədbir nəticəsində çox ciddi qarşıdurma baş verib. Hüquq-mühafizə organlarına tabeşizlik göstərilməsi nəticəsində iki polisimizi qəhrəmancasına itmişik. Halbuki bu insanlar ictmai asayı qorumaq üçün, elə onların özlərini qorumaq üçün işləyirdi. Hesab edirəm ki, bu hadisərlə bağlı hüquq-mühafizə organları ciddi ölçü götürülməlidir".

Qubernator: Aydaho ştatı Azərbaycan ilə əməkdaşlığın inkişafında maraqlıdır

Azərbaycanın Los-Ancelesdəki baş konsulu Nəsimi Ağayev ABŞ-in Aydaho ştatının gubernatoru Clement Leroy "Butç" Otterin dəvəti ilə noyabrın 22-24-də bu ştatda səfərde olub. Səfər çərçivəsində baş konsulun gubernator ilə görüşündə Azərbaycan və Aydaho ştatı arasında müxtəlif sahələrdə, xüsusi kənd təsərrüfatı, turizm, informasiya texnologiyaları, tehsil və mədəniyyət üzrə əməkdaşlıq imkanları müzakirə edilib. Müstəqilliyinin bərpasından sonra Azərbaycanın keçidiyi inkişaf yolu barədə qubernatora məlumat verən N.Ağayev Aydaho ştatı ilə Azərbaycanın münasibətlərinin inkişafı üçün böyük potensialın olduğunu qeyd edib. Diplomat, həmçinin Azərbaycanın qədim tolerantlıq və multikulturalizm ənənələri barədə söz açaraq bu gün ölkəmizdə müxtəlif dinlərin və milletlərin nümayəndələrinin sülh və emməmanlıq şəraitində yaşadıqlarını diqqətə çatdırıb. Baş konsul son dövrlərdə dünyanın müxtəlif yerlərində artan dini-ətnik dözümsüzlik və zorakılıqlar fonunda Azərbaycanın uğurlu tolerantlıq modeli nümayiş etdirdiyini və artıq özünü kifayət qədər təsdiq etmiş bu modelin beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən böyük rəğbətə qarşılandığını vurğulayıb. Qubernator Aydaho ştatının Azərbaycan ilə əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsində maraqlı olduğunu bildirib. Səfər çərçivəsində baş konsul Aydaho ştatının digər rəsmiləri, həmçinin yerli icma nümayəndələri və müxtəlif media təmsilçiləri ilə də görüşüb.

Nardaranda baş vermiş hadisə ilə bağlı Qafqaz Müsəlmanları idarəsinin bəyanatı

"Taleh Bağırzadə və onun himayədarları tərəfindən yaradılmış "Müsəlman birlüyü" adlı qondarma grupun dindarlara heç bir aidiyəti yoxdur"

Azərbaycanda hökm sürən ictimai-siyasi sabitliyə zərbe vurmaq, hüquqi, demokratik dövlətin esaslarını sarsıtmak məqsədilə Nardaran qəsəbəsində bir qrup təxribatçı tərəfindən tərədiləşmiş hadisəni qətiyyətə pisləyərək bəyan edirik: Baş verən hadisəni dinlə bağlamaq cəhdlərini birmənalı olaraq rədd edir, bunu xaricdən və daxildən siyasi məqsədlərlə yönəldirilən, cəmiyyətdə nüfəq salmaq, zorla hakimiyyəti dəyişdirmek cəhdini kimi qiymətləndiririk.

Bu hadisənin baş verdiyi Nardaran qəsəbəsində yerli camaatın tanımıdlığı, özünü dindar adlandıran bir qrup təxribatçının inancı, mömin kənd sakinlərinə heç bir aidiyəti yoxdur. Əminlik ki, Nardaran əhalisi baş verənlərin əleyhinədir. Taleh Bağırzadə və onun himayədarları tərəfindən yaradılmış "Müsəlman birlüyü" adlı qondarma qrupun dindarlara heç bir aidiyəti yoxdur. O, QMİ tərəfindən dini qurum kimi tanınır, heç bir dini tebliğat aparmaq səlahiyyətinə malik deyil. Dini mərkəz olaraq, Azərbaycan müsəlmanları adından hüquq mühafizə və xüsusi xidmet orqanlarından tələb edir ki, İslam dininin humanist dəyərlərinə zidd olaraq həyata keçirilən terror aktının kimliyindən asılı olmayaraq tərədənələrin dövlətçiliyimizə təhlükə yaradan əməllərinə hüquqi qiymət versin. Dini pərədə altında fəaliyyət göstərən radikal qruplar bu hadisələrdə lazımi nəticə çıxaraq öz məkrli niyyətlərinə son qoymalıdır. Təessüflər olsun ki, bu hadisələr insan tələfatı ilə neticələnməlidir. Xidmeti vəzifələrini yerine yetirərkən şəhid olanlara Allahdan rehmet diləyir, ailələrinə dərin hüznə başsağlığı verir, yaralananlara şəfa dileyir. Bir daha bildiririk ki, Azərbaycan dindarları daim dövlətçiliyimizə sadıqdırlar, dövlətimizin başçısının siyasetini dəstəkləyir, onun ətrafında sıx birləşir, bu kimi təxribatların qarşısının qətiyyətə alınması istiqamətində səyləri dəstəkləyirlər. Əminlik ki, bu kimi təxribatçı cəhdələr möhkəm təməllər üzərində təşəkkül tapmış dövlətçiliyimizin əsaslarını heç bir vəchələ sarsıda bilməz.

Bahar Muradova: “Dünyada yeni yaranan münaqişələr köhnələri unutdurur”

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Sədrinin müavini Bahar Muradova AZƏRTAC-a müsahibə verib. Müsahibəni təqdim edirik:

- *Bahar xanım, yenidən deputat seçiləniniz münasibətlə Sizi təbrik edirik.*

- *Təşəkkür edirəm, çox sağlam olun.*

- *Siz həm də yenidən parlamentin sədr müavini seçildiniz, eyni zaman da “İnsan hüquqları komitəsinə” də rəhbərlik edəcəksiniz. Bu vəzifələrdə hansı yenilikləri planlaşdırırsınız? Ümumiyyətlə seçki prosesini necə dəyişdirirdiniz?*

- Artıq beşinci çağırış Milli Məclis öz işinə başlamaq imkânına malikdir, yeni rəhbərlik formalasdır. İndi yeni komissiyaların ve beynəlxalq təşkilatlardakı nümayəndə heyətlərimizin tərkibi müəyyənləşdirilməlidir. Növbəti iclasda bu məsələlərə baxacaq və bundan sonra biz tam tərkibdə qarşılıklı dövr üçün yeni vəzifələrimizin icrasına başlayacaqı.

Prezident İlham Əliyev Milli Məclisin ilk iclasında söylədiyi nitqində ümumiyyətdə ölkəmiz, dövlətimiz, onun qarşısında duran hədəflər, o cümlədən bu hədəflərə yetişməkdə parlamentin yeri və rolü, tuta bileyəyi mövqə və qarşıda dayanan vəzifələrlə bağlı çox ciddi tövsiyələrini verdi. Bu, artıq bir ənənədir. Hər çağırış Milli Məclisin ilk iclasında ölkə prezidenti iştirak edir, nitq söyləyir, ölkədə və xaricdə gedən prosesləri dəyişdirir, parlament diplomatiyasının və üzvlərinin qarşısında dayanan vəzifələr barədə fikirlərini bölüşür. Bu da işlərimizi düzgün müəyyənləşdirmək və hakimiyyətin digər qolları ilə əlaqələrimizi koordinasiya etmək baxımdan çox vacib əhəmiyyət kəsb edir.

Seçki kampaniyası ərzində deputatlığa namizədlər çox geniş iş apardılar. Bu təşkilər alternativ əsasda, sağlam rəqabət şəraitində keçdi. Biz seçicilərlə çoxsaylı görüşlər keçirdik, seçicilərin istek və arzuları ilə tanış olduq. Onlar parlamentin bu güne qədərki fəaliyyətinin necə dəyişdirildi, gələcəkdə hansı istiqamətlərdə hansı dəyişikliklər görülmək istəyirlər, nələrə diqqət yetirməyimizi vacib hesab edirlər? Seçicilərimiz bu məsələlərlə bağlı fikirlərini çox fəal şəkildə bölüşdülər. Qarşımıza çox ciddi tapşırıq və vəzifələr qoydular.

Biz qanunvericilik təşəbbüsü olan subyektlərin qaldırıldığı məsələlərə parlamentdə baxacaq, onları əvvəlcə komitələrdə, işçi qruplarında müzakirəyə çıxaracaq, daha sonra plenar icaslara tövsiyə edəcəyik. Gördüyüüz kimi, qarşımızda çox geniş spektrli vəzifələr dayanır. Bu, ümumi ya-naşmadır.

İndi dünyada, o cümlədən Azərbaycanda çox ciddi proseslər gedir. Azərbaycan dünya ictimaiyyəti və birliliyinin vacib bir üzvü kimi bu proseslərdən kənarda qala bil-məz. Ona da öz münasibətini bildirməli, mövqeyini müəyyənləşdirməli və fəaliyyəti-ni qurmılmalıdır. Bu istiqamətdə də çox ciddi planlarımız var.

Seçki kampaniyasından sonra hər kəs hər şəxse yeni bir baxış gözləyir. Amma Azərbaycanda belə bir ənənə də formalasdır ki, biz bütün siyasi addımlarımızda varislik prinsiplərinə, məqsədönlü fəaliyyətə üstünlük veririk. Odur ki, fəaliyyətimizin dava-mı elə bu yönələ olacaq.

Müsər dünya çox ciddi tehdidlər və ağır problemlər qarşısındadır. Bu tehdidlər bizi

de hədəleyir. Sərhədlərimizə yaxın və uzaq bölgələrde baş verin proseslər bize də öz təsirini göstərir. Ona görə də parlament diplomatiyasını daha geniş şəkildə işe salmalyıq. Azərbaycanın nailiyyətləri, uğurları və örnək ola bilən ənənələri dünya ictimaiyyətinin, dünya parlamentlərinin və beynəlxalq təşkilatların diqqətine çatdırılmalıdır. Biz hazırkı ağır və çətin dönməndə dünyani xilas etmək üçün üzərimizə düşən vəzifəni yerinə yetirməliyik. Odur ki, belə mürəkkəb proseslərin fonunda insan haqları məsələsi elbəttə, çox vacib əhəmiyyət kəsb edir. Bu həm dünyada, həm də Azərbaycanda bütün proseslerin mərkəzində dayanan problemdir. Odur ki, bu məsələlər etrafında da ciddi müzakirələrin olacağını indi-dən təxmin etmək mümkündür.

Ölkədə gedən dəyişikliklər, dövlətimizin başçısının başladığı çox ciddi institusional islahatlar, inzibati tədbirlər, bizi narahat edən məsələlərlə əlaqədar bəzi maraqlı dairələrin neqativ fəaliyyətinin nəticələri və onları aradan qaldırmak istiqamətdən gətərilən səylərə cəmiyyətdə münasibət birmənalı deyil. Müxtəlif fikirlər səslənir.

Görülən bütün işlərin, aparılan siyasetin mərkəzində insan amili dayanır. İnsanın rıfahi, onun rahat yaşayışı, hüquqlarının tam şəkildə təmin olunması, öz imkanlarını cəmiyyət həyatında daha rahat, daha düzgün və maneəsiz reallaşdırması imkanları əldə etməsini davamlı şəkildə aparmaq lazımdır. Odur ki, insan haqları məsəlesi getdikcə də ciddi önem kəsb edir. Biz hansı məsuliyyətli vəzifəni yerinə yetirməli olduğumuzu dərk edirik. Bütün bu məsələlərə parlament ölçüsündə baxış bucağından yanaşaraq öz vəzifələrimizi müəyyən edəcəyik.

Milli Məclisin qarşısındaki illər üçün qanunvericilik planına insan hüquqları komitəsində baxılacaq. Müzakirə olunacaq məsələlər və problemlərin çərçivəsini müəyyənləşdirəcək, yaxın zamanlarda, ümumiyyətdə, hansı məsələləre baxacağımızı konkret olaraq ortaya qoya biləcəyik. Hər gün, hər an öz diktəsini edir. Qanunvericilik təşəbbüsü subyektlərindən də komitəyə təkliflər daxil olacaq. Təkliflər hərtərəfli öyrəniləndikdən sonra konkret hansı məsələlərə baxacağımızı müəyyən edə biləcəyik. Amma insan hüquqları elə bir məsələdir ki, onun yeni çalarları meydana çıxır. Ona görə də qarşısındaki dövrə konkret olaraq hansı məsələlərə baxacağımızı bəri başdan demək mümkün deyil. Bu məsələ daim diqqət mərkəzində olacaq.

- *Bu gün siyasetdə böyük imicə malik insanlardan birisiniz. Deyirlər ki, si-*

yasatı insanı dəyişir. Siyasetə gəliş-nizdən ötən müddətdə özünüzdə han-sıa dəyişiklik hiss edirsinizmi?

- Həyat bir yerde dayanır, daim inkişafdadır. Özü ilə birlidə bizi də dəyişir, irəliyə aparır. Kimlərə həyatın sinağından yaxşı çıxır, kimlərə bir çoxları üçün tanınmaz vəziyyətə düşür. Təessüf ki, belə hallar olur. Prezident İlham Əliyevin təbirince desək, belə halların olması da insanlar üçün bir stress rolunu oynayır. İnsanlar da bu kimi hallardan nəticə çıxarmalıdır. Həyat, onun zövqləri, tələbatı, qarşımızda açıdı geniş spektrli yollar, bizi özümüz-dən, varlığımızdan uzaqlaşdırmasalıdır. Biz en əvvəl insani, mənəvi dəyərlərimizə, adət-ənənələrin və qanunlarımızın müəyyən etdiyi çərçivəyə sişmişə çalışmalıyıq. Əlbette hər bir insan bu çərçivəni daxili aləminin ona göstərdiyi şəkildə müəyyən edir. Amma bəzən xarici tesirler də ciddi rol oynayır. Mən hər zaman çalışmışam ki, bütün bu söylədiyim meyarlar əsasında daxili mənəviyyatımın, hissəyyatımın, düşüncəmin tələb etdiyi çərçivəni etrafında baş verən reallıqlarla uzalaşdırıb. Əgər o çərçivələri uzalaşdırmaq, uyğunlaşdırmaq mümkün olursa, insan elə bütün dövrlərde hamı üçün insan olaraq qalır. Mənim üçün meyar budur.

- *Dünyada geosiyasi vəziyyət getdikcə gərginləşir, konfliktlər daha da sid-dətlənir və artır. Bu ağır fon Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə necə təsir edə bilər?*

- Dünyada hadisələr bir-birini o qədər sürətlə əvəz edir ki, konkret dövr üçün proqnoz vermək çox çətindir. Biz dəfələrlə Dağılıq Qarabağ probleminin həlli üçün gözəl imkanların yarandığını vurgulamışıq. Müsbət nəticələr gözləmişik. Amma fakt ondan ibarətdir ki, bütün bunlar nəticəsiz, səmərəsiz olub. Bəzi hallarda illüziyalar olub. Bütün bu proseslərin, Dağılıq Qarabağ məsələsinin ölü nöqtədən tərəpənəyinə imkan verməyen yeganə səbəb Ermənistənin qeyri-konstruktiv mövqeyi, təcavüzkar siyaset yeritməsi, özünün ambisiyalarını bütün meyarlardan, beynəlxalq hüququn prinsiplərindən üstün tutması, dünya ictimaiyyətinə, onun mövqeyinə, fikrine hörmət etməməsi və nəzərə almamasıdır. Ermənistən bu mövqeyini davam etdirir və dəyişmək istemir. Çünkü dəyişmək Ermənistəndəki bir çox siyasi dairələr və rəsmiyyət üçün ölümə bərabərdir. Düşünürəm ki, bu mövqədə dəyişiklik onların ümumiyyətə siyasetdən getməsini tezleşdirəcək. Ona görə də heç bir konstruktiv mövqədən çıxış etmirlər.

Əvvəllər düşünürdük ki, yeni yaranmış konfliktlər köhnə konfliktlərə də diqqəti artıracaq. Amma getdikcə daha aydın şəkildə görürük ki, yeni yaranan konfliktlər köhnələri unutdurur. İndiki vəziyyətdə də, hesab edirəm ki, belə bir durumu yaşamaqdayıq. Amma bununla belə, Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə apardığı fəal siyaset bu məsələni gündəmdən düşməyə qoymur. Bilirsınız ki, Prezidentimiz, rəsmi diplomatiyamız bütün uyğun məqamlarda bu məsələni dünya ictimaiyyətinin diqqəti-ne çatdırır və siyasetimizin hədəfində bu problemin həlli dayanır.

Prosesdə müəyyən qədər fəaliyyət, hə-

rəket var. Bu, siyasi fəaliyyət, müzakirələr, danışıqlar prosesinin davam etməsi ilə yanşı, qarşımızda ölkənin iqtisadi və hərbi qüdrətini artırmaq vəzifəsi də qoyur. Biz getdikcə dəhaç əmin olmağa başlayırıq ki, gücümüz artırmaqla bu problemi həll edə bilərik. Ona görə də indiki beynəlxalq maliyyə və iqtisadi böhran şəraitində ölkənin hərbi və iqtisadi qüdrətini artırmaq nə qədər çətin olsa da, biz buna qatlaşmalı və respublikamızı daha güclü, iradəli, qətiyyətli etmək istiqamətdə səyləri davam etdirməliyik. Hesab edirəm ki, yalnız bu halda məsələni ölü nöqtədən tərəpədə bili-

- *Yeni parlament Avropa strukturları ilə münasibətləri hansı istiqamətdə davam etdirəcək?*

- Bilirsiniz ki, bu məsələ də dövlətimizin başçısının nitqində öz eksini tapdı. Prezidentimiz bütün məqamları incəleyi ilə açıqladı. Ona görə bu məsələ bizim üçün tam ayındır. Biz üzv olduğumuz beynəlxalq təşkilatlarla münasibətlərə çox ciddi əhəmiyyət veririk. Bu təşkilatların qarşısında olan öhdəliklərimizi ardıcıl yeri-ne yetiririk. Belə bir mövqeyin onlar tərəfindən də nümayiş olunmasını açıq və cəsarətli şəkildə ortaya qoyur. Üzvü olma-dığımız təşkilatlar qarşısında isə heç bir öhdəliyim yoxdur. Biz bu təşkilatlarla yalnız beynəlxalq hüququn prinsiplərinə uyğun ikitərəfli münasibətlərə, əməkdaşlı-ğə üstünlük veririk. Əgər Azərbaycanın mövcud imkanlarını, onun siyasi mövqeyini və məsələlərə yanaşmasını doğru sayıb bizimlə əməkdaşlıq etmək istəyən ölkələr, beynəlxalq təşkilatlar necə davranacaqlar-sa, biz də buna uyğun hərəkət edəcəyik. Yox, eger bu və ya digər təhdidlər, hədələr, təzyiqlər yolu ilə, bizi öz planlarında icraedici funksiyada görmek istəyəcəklər-sə, bununla barışmayacaq. Buna qədər olan fəaliyyətimizdə də bilirsiniz ki, məhz belə mövqə ortaya qoymuşuq. Beynəlxalq təşkilatlara və ayrı-ayrı dövlətlərə də bi-zimlə bu tonda danışmağın əməkdaşlığı zərər vurduğunu bildirmişik. Bundan sonra da bu siyaseti davam etdirəcəyik.

Biz Avropa ölkəleri, eləcə də inkişaf etmiş böyük dövlətlər, çoxillik demokratik ənənəsi olan ölkələrlə yalnız qarşılıqlı əməkdaşlıqla söykənən münasibətlər qurmağa üstünlük veririk. Beynəlxalq hüququn prinsiplərindən və meyarlarından çı-xış edirik. Hesab edirəm ki, doğru yolda-yıq. Bu yoldan dönməməyimizin nəticələrini də, bəhrelərini də artıq hiss etmekdə-yik və mövqeyimizdə qətiyyətliyik. Biz parlamentin fəaliyyətində də yalnız bu me-yarları əsas tutacaqıq.

- *Bahar xanım, siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktorusunuz. Elmi işlə məş-gül olmağa vaxtnız qalır mı?*

- Elm özündə həm nəzəri, həm də praktiki məsələləri birləşdirir. Yalnız bu vəhdətdə yanaşanda ortaya yenilik, yeni bir fikir qoymaq olar. Bilirsınız ki, mən uzun illər ATƏT-in Parlament Assambleyasında Azərbaycan nümayəndə heyətinin rəhbəri kimi fəaliyyət göstərirəm. Bu, çox gözəl və eyni zamanda unikal bir təcrübədir.

Bahar Muradova: "Dünyada yeni yaranan münaqişələr köhnələri unutdurur"

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Sədrinin müavini Bahar Muradova AZƏRTAC-a müsahibə verib. Müsahibəni təqdim edirik.

Əvvəli səh. 5

Bu illər ərzində bir çox maraqlı, diqqətənəkən məqamlarla üzəşmişəm, eyni zamanda, bir-birinə zidd, bir-birini tamamlayan, bəzi hallarda, bir-birinin davamı olan prosesleri müşahidə etmişəm. Bütün bunlar mənim üçün böyük maraq kəsb edirdi. Əlbəttə, Azərbaycan Dağlıq Qarabağ məsələsində ATƏT-lə çox ciddi əməkdaşlıq etdiyinə görə, hesab edirdim ki, bu prosesdəki məsələlərin elmə gətirilməsinə ehtiyac var.

Şəxsi düşüncələrim, bu illər ərzində rastlaşdırılmış məsələlər, ünsiyyətdə olduğunu insanların fikirləri və Dağlıq Qarabağ probleminin həlli ilə bağlı ATƏT-in fəaliyyəti, həmsədr ölkələrin mövqələri, irəli sürürlən həll variantları, mövcud durum, bu həll variantlarına münaqişədə olan ölkələrin fərqli münasibətləri və mövqələri çox maraqlı idi.

ATƏT-in bu məsələdə rolü nədən ibarətdir? O, bu güne qədər nəyə nail olub? Nələr edə bilərdi, nələr etməyib? Hansı imkanları var və bu imkanları necə səfərbər edərək məsələnin həllinə yönəltmək olar? Bununla bağlı xeyli maraqlı fikirlər var idi və onları bir araya getirməyə ehtiyac duyдум. Elə elmə işim də ATƏT-in Dağlıq Qarabağ məsələsinin həllindəki roluna həsr olunmuşdu. Həmkarlarım sağ olsun ki, məni bu işə həvəsləndirdilər və təcrübədə rastlaşdırılmış məsələləri bir elmi işə çevirə bildim, müdafiə də etdim. İndi siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoruyam. Bu iş yəne böyük maraq kəsb edir. Mən çox arzulaydım ki, bu məsəle həllini tapsın və elmi cəhətdən təhlil olunsun. Çoxsaylı təhqiqtərəfənlər aparılsın, doktorluq işləri müdafiə olunsun, biri üzərində də mən işləyim. Əlbəttə, bu, arzudur. İlk növbədə isə biz problemi həll etməliyik. Elmin bu məsələyə münasibətinin ortaya qoyulmasının çox ciddi əhəmiyyəti var. Bilirsiniz ki, Azərbaycanda bununla bağlı bir çox elmi tədqiqatlar aparılıb, sanballı elmi nəticələr əldə olunub. Əger münaqişənin həline cəlb olunmuş vasitəci ölkələr və onların nümayəndələri bu elmi nəticələri də dövriyyəyə getirə bilsələr, onlardan bir ideya, istiqamət kimi istifadə etsələr, zənnimcə bu işə müyyəyen qədər töhfə vermiş olarlar.

- **Bahar Muradovanın hansı hayatı prinsiplərlə işlədiyi və yaşadığı da maraqlıdır...**

- Mənim özümə məxsus qeyri-adi bir prinsipim yoxdur. Hami kimi adı insanam və bu həyatdan çox şey gözləyirəm. Imkanlarım daxilində ölkəm, xalqım üçün faydalı fəaliyyət göstərmək istəyirəm. Əlbəttə ki, burada insanın fərdi keyfiyyətləri və elmi-nəzəri bilişləri, təcrübəsi, hüquqi təfəkkür və vətəndaşlıq mövqeyi çox böyük rol oynayır. Bunların doğru-düzgün çərçivədə olması üçün bir meyar ilə - vətənpərvərlik mövqeyindən yanaşmaq lazımdır. Öz xalqına, dövlətinə, onun maraqlarına üzək yanğısı ilə yanaşmaq lazımdır. Hər halda mən bütün məsələlərə bu cür yanaşırıam. Əger orada mənim verə biləcəyim bir töhfə, görə biləcəyim bir iş varsa, təklif gözləmədən onun qulpundan yapışmağa cəhd göstərim.

Bu, bəlkə də bir fərd olaraq uğurumdur ki, məni əhatə edənlər, bir yerde işlədiyim, bir partiyada ünsiyyətdə olduğum insanlar çox qayğılaş, demokratik, çox loyaldırlar. Bir qadının müəyyən fəaliyyət istiqaməti götürməsi, siyaseti seçməsi, bu sahədə uğur qazanması üçün illər ərzində çox böyük diqqət görüyüm və vurğulamaq istəyi-

Dünya ictimaiyyəti Sumqayıt hadisələri barədə ilk mənbədən məlumat alacaq

"Sumqayıtda erməni soyqırımı olmayıb. Ona görə ki, əgər bu hadisəni Azərbaycan tərəfi təşkil etmiş olsayıdı, orada ermənilərin heç biri salamat qalmazdı". 1988-ci ildə SSRİ Baş Prokuroru yanında xüsusiələ müüm işlər üzrə baş müstəntiq, Sumqayıt hadisələri ilə əlaqədar cinayət işinin təhqiqatını aparmış Vladimir Kalinichenko bu sözələr jurnalist-politoloq Səadət Qədirovanın noyabrın 26-da AZƏRTAC-da təqdimatı keçirilən "Sumqayıt hadisələri barədə ilk mənbədən" adlı kitabında yer alıb.

Səadət Qədirova Beynəlxalq Jurnalistlər İttifaqının və Rusiya Jurnalistlər İttifaqının üzvü, TASS agentliyinin diplomatik informasiya strukturları ilə əlaqələr şöbəsinin rəhbəri, xarici siyaset sahəsində ekspert, politoloqdur. O, M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin və Denverdəki Amerika Universitetinin məzunudur.

Baş redaktor Yaşar Quluzadə təqdimat mərasimini açaraq bildirib ki, bu kitabın yazılıması ideyası AZƏRTAC-a məxsusdur. Kitabın əsas məziyyəti ondan ibarətdir ki, burada təhqiqatı aparmış müstəntiqin dilindən səslənən obyektiv məlumatə görə, Sumqayıt hadisələrinin təşkilatçılarını axtarmamaq və xüsusən onları aşkar etməmək barədə o vaxt Moskvadan göstəriş verilmişdir. Sumqayıt hadisələri Azərbaycana və azərbaycanlılara qarşı məkrəh hazırlanmış, xalqımızı dünya birliyinin gözündə salmağa, "vəhşii" və "qaniçən" azərbaycanlı obrazını dünyaya göstərməyə, azərbaycanlıların və ermənilərin eyni arealda yaşamasının mümkünzsüzlüyü təsvirvürünü yaratmağa yönəlmış mənfur aksiya idi.

Kitabın redaktoru, AZƏRTAC-in baş redaktoru Tamilla Nuriyeva Sumqayıt hadisələrini təhqiq etmiş müstəntiqlərə müsahibə əsasında kitab hazırlamaq idəyəsinin necə yaranması barədə danışır. O deyib ki, azərbaycanlı müelliflər tərəfindən bu mövzuda bir sıra qiymətli kitablar yazıilib. Lakin AZƏRTAC-in baş direktoru Aslan Aslanovun qarşıya qoymuğu vəzifə ondan ibarət idi ki, bu işin açılmasına iştirak etmiş şəxsin fikirləri əsasında material hazırlamaqla

azərbaycanlıların "vəhşilikləri" barədə mif dağıdılın. T.Nuriyeva deyib: "Bize Sumqayıt hadisələri barədə həqiqət lazım idi. Bu kitab mötəbər mənbədir. Bu, həmin illərdə əlinde böyük hakimiyət olan bir inسانın şahidiyyidir". Müellif Səadət Qədirova kitabın necə ərsəyə gələsi barədə məlumat verərək deyib: "Sumqayıt hadisələrinə görə Azərbaycana qarşı ədalətsizlik məni çox üzür. Azərbaycanda doğulmasam da, burada yaşamamasam da bu ədalətsizliyin ağırlığını burada doğulmuş insanlardan heç də az hiss etmirəm. Düşünürəm ki, bu kitab bütün qərəzli hücumlardan qorunmaq üçün ucaldılan binada bir kərpic olacaq".

Təqdimat mərasimində çıxış eden tanmış yazıçı-publisist, Milli Məclisin deputati Elmira Axundova müellifin peşəkarlığını yüksək qiymətləndirib. E.Axundovanın fikrincə, bu kitabın əsas dəyəri ondadır ki, Vladimir Kalinichenko iki müüm faktı təsdiq edib. Birinci, bu hadisələri əsla "erməni soyqırımı" hesab etmək olmaz. İkinci, həmin hadisələr ovaxt-ki SSRİ-nin xüsusi xidmət orqanları tərəfindən təşkil edilib. "Vladimir Kalinichenko vicdanlı müstəntiqdir. O, nə Azerbaycanın, nə de Ermənistən tərəfindədir, o, ədalet tərəfdardır", - deyən deputat bu kitabın Moskvada da təqdim olunmasının vacibliyini vurğulayıb.

Milli Məclisin deputati Asim Mollazadə də Səadət Qədirovanın jurnalist əməyinə yüksək qiymət verib və təklif edib ki, müasir informasiya texnologiyalarından istifadə etməklə bu kitab internetdə, sosial şəbəkələrdə yerləşdirilsin və digər dillərə tərcümə edilsin. Qoy beynəlxalq ictimaiyyət Sumqayıt hadisələrinin kimin tərəfindən və ne məqsədlə tərəfdiləməsi barədə həqiqəti bilsin. "Avrasiya İttifaqı" Vəkillər Kollegiyası sədrinin müavini Tükəzban Sultanova təqdimat mərasimində çıxış edib. Onun fikrincə bu kitabın dəyərli cəhəti istintaq prosesinin bilavasitə iştirakçısının dedikleri esasında yazılmışdır. Vəkil deyib: "Ermənilər Sumqayıt hadisələri barədə yalan məlumatlar yaymaqla bu hadisələri ermənilərin kütləvi şəkildə qırılması kimi qələmə verirlər. Müstəntiq isə deyir ki, onda olan məlumatə görə tələnlər zamanı həlak olmuş 26 nəfərdən 21-i erməni, 5-i isə azərbaycanlıdır. Deməli, Sumqayıt hadisələri kütləvi iştirakçıdır, belə hadisələr isə bütün dünyada, o cümlədən Avropada, Rusiyada da baş verir". Vəkil hesab edir ki, bu kitab əsasında ictimai rəy formalaşdırmaqla Sumqayıt hadisələrinin ədalətliliyi qeyd verilməsinə nail olmaq mümkündür.

Kitabın təqdimatından əvvəl AZƏRTAC-in baş direktoru Aslan Aslanov Səadət Qədirova ilə görüşüb. Görüşdə qeyd edilib ki, AZƏRTAC və TASS agentlikləri arasında əlaqələr yüksək səviyyədədir, hər iki agentlik həm ikitərəfli formatda, həm də beynəlxalq informasiya strukturları çərçivəsində fəal əməkdaşlıq edir. Bildirilib ki, Sumqayıt hadisələri barədə kitabın nəşri bu hadisələrə dair həqiqi faktların aşkarılmasına böyük töhfədir. Kitabda bu hadisələrin istintaqının bilavasitə iştirakçısının dilindən səslənən faktların şəhri həqiqətin müəyyənləşdirilməsi baxımından böyük əhəmiyyətə malikdir. Səadət Qədirova qeyd edib ki, kitabın ərsəyə gələsində AZƏRTAC-in yaradıcı kollektivinin çox böyük zəhməti var və buna görə olduqca minnətdardır. Görüşdə, həmçinin Azərbaycanın tarixi və mədəniyyətinə dair müstərək layihələrin həyata keçirilməsi ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Şurası qənaət etdiyi 360 min manatı dövlət büdcəsinə qaytaracaq

Noyabın 26-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurası ölkə QHT-lərinin Ümumrespublika Forumunu keçirib. AZƏRTAC xəbər verir ki, toplantıda çıxış edən Şura sədri, deputat Azay Quliyev rəhbərlik etdiyi qurumun ənənəvi olaraq hər il maliyyə yardımını müsabiqəsi elan etməzdən önce ictimai dövlətə təşkil etdiyini bildirib. O deyib ki, forumun əsas məqsədi Şuranın 2016-ci il maliyyə yardımını müsabiqəsinin mövzuları ilə bağlı ictimai dövlətə təşkil etdiyi QHT-lərin rəy və təkliflərini öyrənməkdir. Şuranın 2015-ci ildə dəstəklədiyi layihələrə toxunan A.Quliyev bildirib ki, cari ildə quruma ayrılan vəsaitdən olunduqca qənaətə istifadə edilib. Belə ki, QHT-lərə maliyyə yardımını fondundan, eyni zamanda, Şura və Katibliyin saxlanması 360 min manat vəsaitə qənaət olunub və bu vəsaitin dövlət büdcəsinə qaytarılması nəzerde tutulur. Bundan başqa, 2013-2014-cü illərdə xarici QHT-lərin layihələrinin maliyyələşdirilməsi məqsədi ilə ayrılan vəsaitə də xüsusi diqqətle yanaşılıb və 1.927.788 manat növbəti illərdə istifadə olunması üçün Şuranın hesabında saxlanılıb. Katibliyin icraçı direktoru Fərəsət Qurbanov Şuranın 2016-ci il maliyyə müsabiqəsinin mövzuları, ictimai aktuallığı kəsb edən məsələlər, problemlərin müəyən edilmesi və onların həlli yolları, təsvir və təqdimetmə qaydaları haqqında təqdimatla çıxış edib. O, cari ildə həyata keçirilən layihələrin icra vəziyyəti və hesabatlılıq məsələlərinə de toxunub. Bildirib ki, Katiblik layihələrin icrasına nəzarəti daim təkmilləşdirir və QHT-lərin fəaliyyətinin qanunauyğun qurulması üçün zoruri tədbirlər görür. Təəssüf ki, əldə olunan müsbət nəticələrə baxmayaraq, hələ də bir sıra QHT-lərin müqavilə öhdəliklərinin icrasında ciddi problemlər müşahidə olunmadadır. Şuranın Katibliyi müqavilə öhdəliyini pozan QHT-lərə qarşı sərt tədbirlər görüb və onlar haqqında müxtəlif qərarlar qəbul edib. Belə ki, 89 yerli və xarici QHT-dən 135.843 manat vəsait tutulub. 2015-ci ilin sonuna qədər bu istiqamətdə intizam tədbirləri davam etdiriləcək. Toplantıda 40-dan artıq QHT rəhbəri çıxış edib. Onlar cinayətkarlığın baş vermesini töredən səbəblərin araşdırılması, insan alveri, yerli təşkilatların xarici QHT-lərlə təcrübə mübadiləsinin təşkili, milli mənəvi dəyerlərimizin təbliği, sosial çarxların hazırlanması, korrupsiyaya qarşı mübarizə, sərhədyanı rayonlarda maarifçiliyin artırılması, regionlarda məşğulluğun yüksəldilmesi və digər mövzularla bağlı rəy və təkliflərini səsləndirib, ictimai aktuallığ kəsb edən məsələlərlə əlaqədar fikirlərini bildiriblər.

Şəmkir Sərhəd Dəstəsinin daha bir sərhəd zastavası kompleksi istifadəyə verilib

Noyabın 25-də Şəmkir Sərhəd Dəstəsinin mürəkkəb relyefə malik ərazidə yerləşən daha bir sərhəd zastavası kompleksi istifadəyə verilib. Dövlət Sərhəd Xidmətinin mətbuat merkezində AZƏRTAC-a bildiriblər ki, bu münasibətlə təşkil olunmuş tenteneli mərasimdə iştirak edən Baş nazirin birinci müavini Yaqub Eyyubov, Dövlət Sərhəd Xidmətinin rəisi, Sərhəd Qoşunlarının Komandanı general-polkovnik Elçin Quliyev və digər qonaqlar şəxsi heyəti tebrük ediblər. Mərasimdə Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə milli sərhəd strategiyasının uğurla realizə edilməsi, Azərbaycan Sərhəd Mühafizəsinə göstərilən xüsusi diqqət və qayğı sayəsində Dövlət Sərhəd Xidmətinin maddi-texniki bazasının xeyli möhkəmlənməsi, bütün hərbi hissə və bölmələrdə şəxsi heyət üçün yüksək xidmət və məişət şəraitinin yaradılması qeyd edilib. Yeni istifadəyə verilən sərhəd zastavasının dövlət qayğısının növbəti təzahürü olduğunu vurğulanıb. Prezident İlham Əliyevin Ali Baş Komandanlığı ilə işğal altındakı torpaqları mızın tezliklə azad ediləcəyinə və həmin ərazilərdə Azərbaycan bayrağının dalgalanacağına əminlik ifadə olunub. Açılışı bildirən rəmzi lent kəsildikdən sonra mərasim iştirakçıları "Dəmirtepə" sərhəd zastavası kompleksində yaradılmış şəraitlə tanış olublar. Qısa müddədə yüksək keyfiyyətə həyata keçirilmiş əsaslı təmir-tikinti və yenidənqurma işlərindən sonra istifadəyə verilmiş sərhəd zastavası kompleksində sərhədçilər üçün lazımi xidməti-döyüş şəraiti yaradılıb. Sərhəd zastavasının ərazisində abadlıq və yaşıllaşdırma işləri aparılıb. Ən müasir tələblərə cavab verən sərhəd zastavasında şəxsi heyət üçün yataqxana, yeməkxana, xüsusi təyinatlı otaqlar, təlim şəhərcilikləri, nizami meydan, idman meydançaları, anbarlar, mərkəzləşdirilmiş istilik və işıqlandırma sistemi və digər tikililər sərhədçilərin istifadəsinə verilib. Zastavada zabit və gizirlər üçün tikilmiş yeni mənzillər zəruri məbel və avadanlıqlarla tam təmin edilib.

RÖVŞƏN
rovsen.rasulov@mail.ru

Bəlkə, Azərbaycan da Rusiyadan üzr istəsin?

Türkiyə-Suriya sərhədində baş vermiş məlum insidentdən sonra, ölkəmizin müxtəlif əvvələrlərdə açılan müzakirələrin hərəsi bir "epopeya", hərəsi bir "dahilik" simvoluna çevrilib. "Millətçilikdən" tutmuş, "demokratik baxışlara" qədər iri sürürlən mövzular bitib-tükənmək bilmir. Əslində, bu, başa düşüləndir. Uzun zamandır informasiya qıtlığı içindəyik və məlum incident informasiya acılığı yaşıyan cəmiyyətə göydəndüşəmə oldu.

Bələdliklə, Türkiyə bizim strateji müttəfiqimiz, Rusiya isə yanın dostluq siyaseti yürüdən qonşumuzdur. İndi bunun səmimi, ya da qeyri-səmimi olmasını da qoyaq bir kənara. Yəni bir atalar misali kimi, yuxarı tüpürürsən biğdir, aşağı tüpürürsən saqqal. Ancaq mesələ ondadır ki, nəyin bahasına olursa-olsun, bizim qardaş Türkiyənin yanında dayanmağımız mövcud hadisələr fonunda cərəyan edən hadisələr baxımından mütləqdir. Mütləqdir ona görə ki, hər iki dövlətin ortaqlarını, ortaqları mədəniyyəti, ortaqlıq dili, ortaqlıq dini və s. onlarla amilləri mövcuddur. Ən azından, erməni məsələsində hər iki dövlət eyni nöqtəyə vurur.

Lakin düşündürүү digər məqamlar da var. Məsələn, Rusiya rehbərliyi iddia edir ki, Türkiyə qırıcı Rusiya bombardmançısına atəş açmasıyla, arxadan zərər vurmış oldu (?-R.). Niye eceba? Demək belə çıxır ki, Rusiya Suriyadakı anti-terror əməliyyatları zamanı etnik türklerin türkmanların yaşadığı ərazini vaxtaşırı şəkildə bombardman edir, günahsız soydaşlarımız orada öldürülürse, bu, Türkiyəyə arxadan vurulan zərər deyil, amma Türkiyə onun sərhədlərini pozan, soydaşlarını bombardayan rus təyyarəsini vurub-sıradan çıxarırsa, olur arxadan zərər? Yeri gəlmışkən, bəzi ağızgöyçək mənbələr ələkçiye qılverənlək edən kimi iddia edirlər ki, guya Suriyadakı türkmanlar "Əl-Nüsra" terror təşkilatının üzvləridirlər. Ancaq bu belə deyil, ola da bilməz! Bilməyənlər üçün deyək ki, Suriya türkmanları Bəşər Əsədə qarşı döyüşən, eləcə də "Əl Nüsra"ya, "İŞİD"ə qarşı da mübarizə aparan Azad Suriya Ordusunun tərkibindədirler. Yəni türkmanların terror-filana qətiyyən aidiyatı yoxdur. Belə olan təqdirdə, Rusiya nəyə görə onları hədəfə alıb, özü de Türkiyə ilə sərhəd zolağında? Bax, bu suala cavab vermək lazımdır, neinki "Türkiyə bizi arxadan vurdu" iddiyasını səsləndirmək yerine.

Daha bir argument getirək. Tutaq ki, rus silahlılarına qarşı döyüşən Ukrayna yaxın müttəfiqlərindən biri olan Türkiyədən "Donetsk Xalq Respublikası", ya da "Luqansk Xalq Respublikası"nda olan separatçıları məhv etmək üçün havadan həbi dəstək istədi ve Türkiyə de Ukraynaya bu yardımını göstərdi. Nece ki, Rusiya "İŞİD"i və "Əl-Nüsra"nı bombardayı, Türkiyə de Ukraynada Rusiyameyilli separatçıları bombardayacaq. Maraqlıdır, əger Türkiye Rusyanın sərhəd zolaqlarına yaxın bu əməliyyatları keçirərsə, Rusyanın qırıcıları Türkiyənin bombardmançılarına xəbərdalıq etmələrinə rəğmən, bombardmançılar geri çəkilməzsə, şimal qonşumuz hansı addımları atar? Cox maraqlıdır, onlar bu suala hansı cavabı verərdilər?

Ancaq sonda daha bir məsələyə, xüsusilə yazının əvvəlində qeyd etdiyim bir məsələyə toxunmaq istərdim. Amma çox təessüf ki, bizim bəzi media nümayəndələrimiz, millət vəkili olan kəşəf Türkiyənin Rusiyadan üzr istəməli olduğunu deyirlər. Eti-kə xətrinə onların adlarını açıqlamasam da, artıq bu barədə informasiya saytlarında, sosial şəbəkələrde bəzi məlumatlar öz əksini tapıb. Sadəcə, həmin kəşəflərin kim olması üçün ipucu vermək istərdim. Biri vaxtile İsgəndər Həmidovun "Boz Qurd" partiyasında müvənisi olmuş adamdır, hazırda qəzetlərdən birləşən baş redaktorluq edir. Üstəlik, millət vəkilidir! O biri üçrəqməli qəzətin baş redaktorudur, zamanında müsavatçılıq və pantürkizm ideologiyası prizmasından çıxış edən adamdır, digeri isə sol yönümlü müxalifət partiyasının sadri və həm də yeni seçilmiş millət vəkilidir. Yəqin ki, ipucundan nəticə çıxara biləcək dəyəri li oxucularımız.

Onlara da sualımız var: bəlkə, sizlər görə Türkiyənin Rusiyadan üzr istəməsindən sonra Azərbaycan da Xocalı soyqırımına görə, Kremlin sözçüsü Jirinovskinin yenidən "Böyük Ermenistan" ideyasını səsləndirməsinə görə, Rusyanın Ermenistanda ki həbi bazalarına görə üzr istəmelidir? İstəmelidir, cənablar, ya yox??!!

Ərdoğan: "Qarabağda nə hiss edirdiksa..."

Suriyada ölen hər günahsız uşaqlar, insanın ağrısını üreyimizdə hiss edirik. Da-ha əvvəl Bosniyada, Qarabağda nə hiss edirdiksem, Suriya üçün de eyni şeyi hiss edirik. Axar.az xəber verir ki, bu sözləri Türkiyə Prezidenti Recep Tayyib Ərdoğan deyib. O, Türkiyənin "İŞİD"-dən neft alması barədə iddialara cavab verib: "Yaxın Şərqi başqaları üçün bataqlıq ola bilər. Lakin ora min illik parçamızdır. "İŞİD"-dən istifadə edərək, Yaxın Şərqi xəritesini yenidən dizayn etmek ist-

yənlərin gerçek üzünü gördük. Türkiyədən başqa ciddi şəkilde "İŞİD"-le mübarizə aparan ölkə yoxdur. "İŞİD"-dən ən çox zərər görən bizik. Türkiye

işid-dən neft alır deyənlərə haram olsun. Türkiyənin neft-qazını aldığı yer bəlli dir. "İŞİD"-in çıxardığı nefti Bəşər Əsəd satır. "İŞİD"-in ən böyük destəkçisi Əsəddir". Ərdoğan "qırıcı qalmaqla" na da münasibət bildirib: "Biz hadisələr başlayandan bəri çox çalışdıq ki, kimse ölməsin. Rusyanın açıqlamalarını kədərlə izleyirik. Rusiya bizim strateji tərəfdəsimizdir. Bölgədə yeni qarşidurmaların baş verməsini istəmirik. Lakin sərhədlərimiz bu gün də pozulsayıdı, eyni qarşılığı verərdik".

Eldar Quliyev: "Hadisəni törədənlər agentlardır"

Deputat seçildiyi Sabunçu rayonundan Nardaran qəsəbəsini də təmsil edən Eldar Quliyev bildirib ki, incidentdə iştirak edən dindarlar başqa dövlətə işləyir-lər. O, deyib ki, incidentin baş verəməsinə səbəbkər olanlar agentdirler: "Ay yarım bundan qabaq bir hadisə törətdilər. Talehin müavini polisə aparmışdır. Onun tərəfdəşləri isə ayrı-ayrı rayonlardan, kəndlərdən adamlarıyı İl polis bölməsinin qarşısına getirmişdilər". Deputat bildirib ki, kənd camaati onları pisliydiyinə və məscidə qoymadığı üçün evdə toplaşıblar: "Həmin ev Taleh Bağırzadənin deyil. Ümumiyyətə, Taleh nardaranlı deyil, gələn adamdır. Kənd camaati hamisi hadisəni pisliyir. Necə vaxtdır sakitlik idi. Taleh üzə çıxandan sonra radikal islamçılar baş qaldırıblar".

Bu məsələlərə dərindən baxmağın lazımlığı olduğunu deyən Eldar Quliyev bildirib ki, onlar əsasən xaricdən maliyyələşdirilirlər: "Yoxsa, onların avtomati, qranatı haradan id? Azərbaycanda bunları maliyyələşdirən ola bilməz. Hadisə ilə bağlı indi araşdırılmalar gedir, məlumat olanda deyiləcək. Bunlar bildirilər ki, hadisə baş verən zaman namaz qılırmışlar. Sual etmək lazımdır, doğrudan da namaz qılırdırsa, o silah-sursat nə üçün id. Dünyanın heş yerində silahla namaz qılımırlar. Mən Azərbaycan dövlətinə, Azərbaycan xalqına düşmən münsibəti bəsləyənlərin cəzalandırılmasının tərəfdarıyam". Deputat, ümumiyyətə, Nardaran, Maştağa, Bilgəh aqsaqqallarının birmənalı şəkildə hadisəni pisliydi.

Aytən Mustafayeva: "Radikal ekstremistlər xaricdən qidalanırlar"

"Həsab edirəm ki, din pərdəsi altında radikal ekstremistlərin qabağını çıxdan alməq lazımdır. Çünkü biz cəmiyyətdə bu kimi məsələlərin qabardılmasını çıxdan görürük. Tək Nardaranda baş verən hadisələr deyil, ümumiyyətə Azərbaycanda dini təriqətlərin çox olması və bu dini təriqətlər arasında radikalların coxluğu özünü daha çox göstərir. Təbii ki, bu, ictimai asayıf, təhlükəsizlik üçün böyük ziyan getirən amillərdir". Bunu SIA-ya Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının İnsan Hüquqları İnstitutunun direktoru, milət vəkili Aytən Mustafayeva deyib. Onun sözlərinə görə, dini və başqa bu kimi azadlıqlar cəmiyyətin təhlükəsizliyinə zərər getirə biləcək məqama çatdıqda bitir: "Bu, hətta Avropa Konvensiyasının 9-cu maddəsində də göstərilir. Təbii ki, dini məsələləri hansısa siyasi cərəyanlara çevirmek cəmiyyətin təhlükəsizliyinə qarşı zərər kimi ola bilər. Biz biliyik ki, Azərbaycan son vaxtlar dünyada baş verən hadisələrdən və onun fəsadlarından özünü qoruyur. Hesab edirəm ki, din pərdəsi altında fəaliyyət göstərən radikal ekstremistlər xaricdən qidalanırlar. Düşünürəm ki, siyasi siçrəmələrin qarşısı mütləq alınmalıdır. Bu qurumların dincə bir aidiyyatı yoxdur. Din həmişə sülh, eminənlik, insanseverliyə çağırır. Bu isə aqressiv, radikal hansısa qruplardır. Onların ayrı yaşamları, dünyəvi qanunları, vətəndaş cəmiyyətinin qanunlarını qəbul etməmələri çıxdan tələb edirdi ki, onlarla qanunsuz dildə danışıqlar olsun".

Rəsmi açıqlama: Nardaranda cinayətkar dəstənin 4 üzvü məhv edilib, 2 polis həlak olub

Rəsəblükədə ictimai-siyasi sabitliyi pozmağı, təxribatlar, kütləvi iqtisadşalar, terrorçuluq aktları törətməyi planlaşdırın və din pərdəsi altında fealiyyət göstərən silahlı cinayətkar dəstə barədə Daxili İşlər Nazirliyinə (DİN) daxil olmuş məlumat aparılan araşdırımlarla təsdiqlənib və təxirəsalınmaz eks tədbirlərin görülməsinə zəruri edib. Daxili İşlər Nazirliyinin və Baş Prokurorluğunun metbuat xidmətlərindən Trend-e verilən məlumatın qərəbənə, "Müəyyən olunub ki, Taleh Kamil oğlu Bağırov, Elman Seydəmir oğlu Ağayev, Zülfüqar Sədrəddin oğlu Mikayılov və Əbülfəz Heydət oğlu Bünyatov dövlətin konstitusiya quruluşunun zorla dəyişdirilməsi, şeriat qanunları ilə idarə edilən dini dövlət qurulması məqsədile "Müsəlman birliyi" adlı hərəkat yaradılar. Adları çəkilən şəxslər Bakı şəhərindən və respublikanın digər bölgələrindən özlərinə tərəfdarlar toplayıb, onları müxtəlif növ odlu silah, döyüş sursatı, partlayıcı maddə və qurğularla təchiz edərək cinayətkar dəstə təşkil

darlarının çıxalmasına baxmayaraq, polis işçiləri öz xidməti vəzifələrini sonadək mərdliklə yerinə yetirib, 2 əməkdaş qəhrəmancasına həlak olub. Hadisə yerindən maddi səbut kimi xeyli sayda avtomat silah, el qumbarası, soyuq silahlar və s. götürürlər. Cinayətkar dəstənin, Taleh Bağırov başda olmaqla, 14 üzvü saxlanılaraq istintaqa təqdim edilib. Fakt üzrə Azərbaycan Baş Prokurorluğu tərəfindən cinayət işi başlanılaraq istintaq aparılır. Cinayətin bütün işti-rakçılarının, o cümlədən bu silahlı cinayətkar dəstəyə köməklə edən şəxslərin müəyyən edilən məsuliyətə cəlb edilməsi üçün əməliyyat-axtarış tədbirləri və istintaq hərəkətləri həyata keçirilir. Ölkənin hüquq-mühafizə və xüsusi xidmət orqanları tərəfindən bu cür hadisələrin qarşısının vaxtında alınması, formalasın istənilən mütəşəkkil cinayətkar dəstənin və ya cinayətkar birliyin dərhal zərərsizləşdirilməsi istiqamətində tədbirlər bundan sonra qətiyyətə davam etdiriləcək.

Qeyd edilənlər nəzərə alınaraq həmin şəxslərin tutulması məqsədile, 2015-ci il noyabrın 26-da Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən Bakı şəhərinin Nardaran qəsəbəsində xüsusi əməliyyat keçirilir. Əməliyyat zamanı polis əməkdaşlarına silahlı müqavimət göstərilərək avtomat silahlarдан atəş açılıb, əl qumbarası atılıb. Həcum edənlərin davamlı atəşinə cavab olaraq xüsusi əməliyyat qrupu tərəfindən idarətə silahdan istifadə edilməklə cinayətkar dəstənin 4 üzvü məhv edilib, daha bir neçə nefəri yaralanıb. Əməliyyatın keçirildiyi ərazi-də, silahlı cinayətkar dəstənin təref-

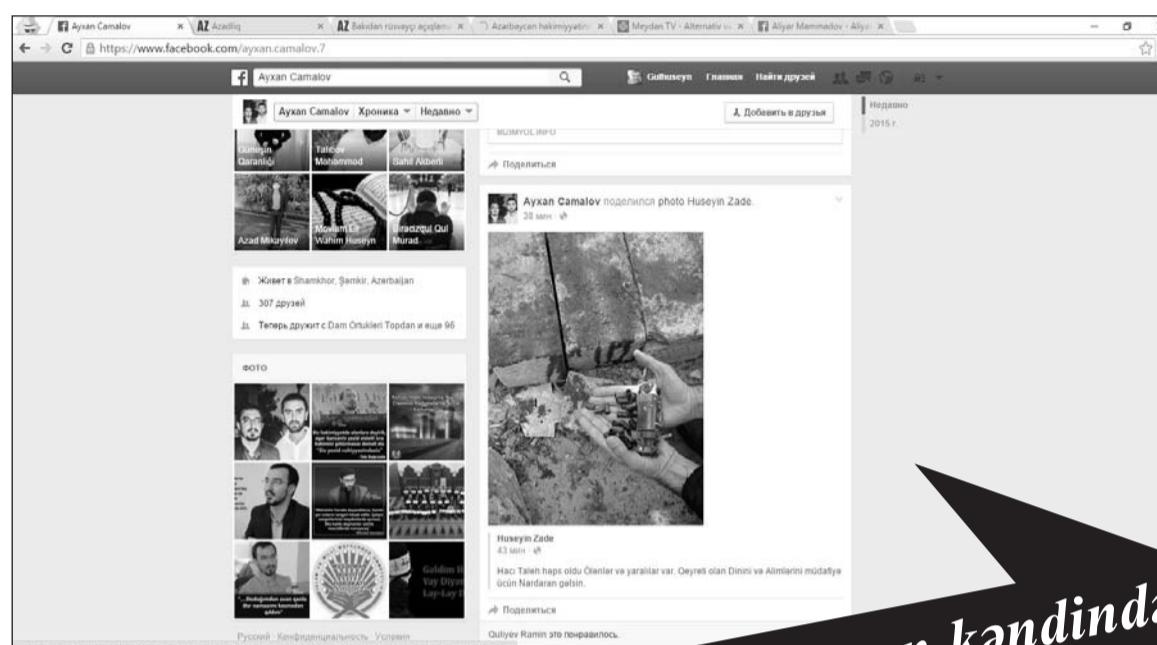
Bakının Nardaran kəndində baş verən hadisə din pərdəsi altın-da fəaliyyət göstərən, əslində isə xarici dairələrin göstərişləri ilə Azərbaycanda ictimai-siyasi sabitliyi pozmaq və qarşıdurma yaratmaq istəyən radikal ekstremistlərin əsl siması ni xalqa açıq nümayiş etdirdi. Müxtəlif bölgələrdən ətrafına insanlar toplayaraq hakimiyətə itaətsizliyə çağırın bu qruplar Azərbaycanı şəriətlə idarə olunan dövlətə çevirməyə cəhd ediblər. Onlar özlərinin "Müsəlman birliliyi" hərəkatını yaradaraq kənd əhalisi-ni aşkarca dövlətçilik əleyhinə maarifləndirməklə məşğul olublar.

Din pərdəsi altında gizlənən, Azərbaycanı zəiflətməyə çalışan xarici maraq dairələri ilə işbirliyində fəaliyyət göstərən bu qruplar birbaşa dövlət hakimiyətinin mövcudluğuna tehdid rol oynayıblar. Sonuncu qanlı hadisə zamanı göstərdikləri güclü müqavimet ve sonradan aşkarlanan xeyli miqdarda silah-sursat, partlayıcı maddələr sübut edir ki, anti-azerbaycançı qüvvələr bu qruplara hərətərəfi dəstək vermişdir. Onların başlıca məqsədi bəzi Şərq ölkələrində baş veren qanlı ssenariləri Azərbaycanda təkrarlamış və ölkəni Liviyyaya, Suriyaya çevirməkdir. Bu gün baş verən hadisə ilə bağlı Daxili İşlər Nazirliyi və Baş Prokurorluq rəsmi məlumat yayıb. Məlumatda bildirilib ki, respublikada ictimai-siyasi sabitliyi pozmayı, təxribatlar, kütəvi iğtişaşlar, terrorçuluq aktları töretdəməyi planlaşdırın və din pərdəsi altında fəaliyyət göstərən silahlı cinayətkar dəstə barədə Daxili İşlər Nazirliyinə (DİN) daxil olmuş məlumat aparılan araşdırılmalarla təsdiqlənib və təxirəsalınmaz əks-tədbirlərin görülməsini zəruri edib. Taleh Kamil oğlu Bağırov, Elman Seydəmir oğlu Ağayev, Zülfüqar Sədrəddin oğlu Mikayilov və Əbülfəz Heydət oğlu Bünyatov dövlətin konstitusiya quruluşunun zorla dəyişdirilməsi, şəriət qanunları ilə idarə edilən dini dövlət qurulması məqsədilə "Müsəlman birliliyi" adlı hərəkat yaradıblar. Adları çəkilən şəxslər Bakı şəhərindən və respublikanın digər bölgələrində özlərinə tərəfdarlar toplayıb, onları müxtəlif növ odlu silah, döyüş sursatı, partlayıcı maddə və qurğularla təchiz edərək cinayətkar dəstə təşkil ediblər. Həmçinin, paytaxtın Nardaran qəsəbəsində qanunsuz yığıncaqlar keçirərək respublikanın əhalisini hakimiyətə qarşı qaldırmış yollarını müzakirə edib, bununla bağlı tərəfdarlarına göstərişlər verib və əhaliyə çağırış vərəqələri paylayıblar.

Cinayətkar birliyin dərhal zərərsizləşdirilməsi istiqamətində tədbirlər bundan sonra da qətiyyətlə davam etdiriləcək

Silahlı cinayətkar dəstənin hər bir üzvünün üzərinə düşən konkret vəzifələr, o cümlədən hakimiyət nümayəndələrinə qarşı terror aktları töredəcək məsul şəxslər müəyyən edilib. Qeyd edilənlər nəzərə alınaraq həmin şəxslərin tutulması məqsədilə 2015-ci il noyabrın 26-da Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən Bakı şəhərinin Nardaran qəsəbəsində xüsusi əməliyyat keçirilib. Əməliyyat zamanı polis əməkdaşlarına silahlı müqavimet göstərilərək avtomat silahlardan atəş açılıb, əl qumbarası atılıb. Hükum edənlərin davamlı atəşinə cavab olaraq xüsusi əməliyyat qrupu tərəfindən xidmeti silahdan istifadə edilməklə cinayətkar dəstənin 4 üzvü məhv edilib, daha bir neçə nəfər yaralanıb. Əməliyyatın keçirildiyi

Azərbaycanda dini-radikal ekstremizmə yer ola bilməz

ərazidə, silahlı cinayətkar dəstənin tərəfdarlarının çoxalmasına baxmayaraq, polis işçiləri öz xidmeti vəzifələrini sonadək mərdliklə yerinə yetirib, 2 əməkdaş qəhrəmanasına helak olub. Hadisə yerindən maddi sübut kimi xeyli sayıda avtomat silah, əl qumbarası, soyuq silahlar və s. götürürən. Cinayətkar dəstənin, Taleh Bağırov başda olmaqla, 14 üzvü saxlanılaq istintaqa təqdim edilib. Fakt üzrə Azərbaycan Baş Prokurorluğu tərəfindən cinayet işi başlanıllaraq istintaq aparılır. Cinayetin bütün iştirakçılarının, o cümlədən bu silahlı cinayətkar dəstəyə kömək edən şəxslərin müəyyən edilib tutulması və məsuliyyətə cəlb edilməsi üçün əməliyyat-axtarış tədbirləri və istintaq hərəkətləri həyata keçirilir. Ölkənin hüquq-mühafizə və xüsusi xidmət orqanları tərəfindən bu cür hadisələrin qarşısının vaxtında alınması, formalasın istenilən müteşəkkil cinayətkar dəstənin və ya cinayətkar birliyin dərhal zərərsizləşdirilməsi istiqamətində tədbirlər bundan sonra da qətiyyətlə davam etdiriləcək.

Onların arsenalında odlu silahlar, əl qumbaraları, çoxlu sayda "Molotov kokteyli" olmuşdur

Taleh Bağırov və onun ətrafında birləşmiş ekstremistlər xalqı itaətsizliyə çağırıb, nəzarətlərində olan saytlar və sosial şəbəkələr vasitesilə hakimiyət orqanlarını, vəzifəli şəxsləri hədələmiş, onlara qarşı ölüm çağırışları etmiş və gec-tez öz niyyətlərini reallaşdıracaqlarını bildirmişlər. Göründüyü kimi, bu ekstremist qrupların məqsədi ölkədə mövcud sabitlik mühitini pozaraq qarşıdurmalara yaradıq, insanları küçələrə toplayaraq dövlət əleyhinə qiyama qaldırmış olub. Dağıdıcı müxalif partiyalarının liderlərinin də bu sahəde kifayət qədər "tecrübəsi" var. Bu liderlər həmin ekstremist qrupların etdiklərinə haqq qazandırmaqla yanaşı öz dəsteklərini də onlardan əsirgəmeyiblər. Nə də olsa, məqsədəri eynidir. Bu ekstremist dəstə Nardaran əhalisini qorxu içinde saxlamış, sadə insanları yoldan çıxmış, onların mövqeyini bölüşməyən insanları məcburi şəkildə öz iradəsinə təbə etdirərək, məkli niyyətlərini həyata keçirməyə çalışmışdır. Nardaranda radikal ekstremistlər hüquq-mühafizə orqanlarına qarşı silahlı müqavimet göstərmiş, polis əməkdaşla-

Nardaran kəndində din pərdəsi altında fəaliyyət göstərən radikal ekstremistlərin xarici dairələrlə iş birliyi üzər çıxır

hüquqi ünvanı olmayan bir

yerin adını dini ibadət yeri qoyaraq oraya toplaşır, milli-dini baxımdan hiddət yaradan, qarşıdurma yaradan, eləcə də milli maraqlarımıza, milli dövlətçilik prinsiplərimizə zidd olan çağırışlar edirlər. Eyni zamanda, silaha el atırlar, silahdan istifadə edirlər. Faktiki olaraq hansısa xarici dairələrin sıfarişlərini yerinə yetirirlər. Belə olan təqdirdə, bizim ictimai təhlükəsizliyimiz üçün hüquq-mühafizə orqanlarımız haqlı olaraq qanuna uyğun şəkildə, əhalinin xahişi ilə orada tədbirlər keçirir". M.Qurbanlının sözlerinə görə, polise müqavimet göstərməyə, zorakılıq etməyə, silah işlətməyə heç kim dəstək verə bilməz: "Cinayet əməllerinə yol verənləre qarşı hüquq-mühafizə orqanlarının atlığı bu addımları ictimaiyyət də dəstəkləyir. Hesab edirəm ki, Nardaranda əhalinin də böyük əksəriyyəti bu cür radikal və ekstremist çağırışlar edənləri, onların hüquq-mühafizə orqanımıza qarşı bu cür hərəket etmələrini heç vaxt dəstekləməyəcək. Çünkü Azərbaycanda xalq sabitliyin nə dərəcədə əhəmiyyəti olduğunu bilir. Ona görə də ictimai-siyasi sabitliyə qarşı yönələn belə hərəkətlər cəzasız qalmayacaq və qalmamalıdır".

Sabitliyi pozanlar layiqli cəzalarını alacaqlar

Azərbaycan güclü dövlətdir və heç bir qüvvənin ölkədəki sabitliyi pozmaq və müxtəlif qanlı ssenarilər reallaşdırmaq istəyi baş tutmayaçaq. Buna cəhd edənlər isə layiqli cəzalarını alacaqlar. Hüquq-mühafizə orqanları Azərbaycan qanunvericiliyinə uyğun olaraq bù qəddar canılər və onların tərəfdarlarına qarşı ciddi tədbirlər görməli, ölkə vətəndaşlarını azgınlaşmış ekstremistlərin təhdidindən qorumaq üçün zəruri tədbirləri davam etdirməlidirlər.

Azərbaycanda hər zaman dini tolerantlıq və məzəhbələrarası birlik mövcud olub. Bu baxımdan hər hansı ekstremist radikal dini qruplaşmaların ölkə qanunlarına və ictimai rayə təsir etmək imkanı sıfır bərabərdir.

TOFIQ RAFAİLOĞLU

Hazırda dünya müxtəlif regionlarda baş verən qanlı toqquşmalara son qoyulması üzərində düşünür. Xüsusilə IŞİD təşkilatının qarşısının alınması üçün hamının birləşməsi zərurətindən danışılır. Bu mübarizəyə hətta hakerlər belə qoşulublar. Görünən odur ki, beynəlxalq terror qrupları yalnız "Kalaşnikov"larla silahlanmayıb, müasir elektron vasitələrdən belə istifadə edə bilirlər. Vəziyyətin bu dərəcədə mürəkkəbləşməsinin səbəbləri çoxdur. Onları siyasi, ideoloji, sozial, psixoloji və hərbi qruplara bölmək olar. Lakin bunlarla yanaşı, silah satışı prosesi də mütləq nəzərə alınmalıdır. Faktlar göstərir ki, indi terrorçuların əllərində olan silahları kimlərsa satır və mənfəət götürür. Gizli oyun gedir - bir tərəfdən radikalımlara imkan yaradılır, digər tərəfdən isə guya onlara qarşı mübarizə aparılır. Hər iki halda isə ortada silah alverindən qazananlar olur. Arada məsum insanlar həlak olur.

Yeni savaşa doğru: dünyani silkələyən bombalar

Dünya bu gün müharibələrdən əziyyət çekir. Tarixin bütün dönenlərində savaşlar olub. Hətta "100 illik müharibə" ifadəsi belə vardır. Lakin beşəriyyət heç zaman indiki kimi qırğınlarda üz-üzə qalmamışdı. Silahlı toqquşmalar kütłəvi şəkildə qətlərə səbəb olmaqla yanaşı, ümumiyyətlə, dünyadan mövcud olub-olmaması haqqında düşüncələrə yol açır. Bu səbəbdən, yeni qlobal müharibənin mümkünüy haqqında istenilen informasiya böyük marağın səbəb olur.

XX əsrde böyük dövlətlər hərbi savaşların ölkələr arasında münasibətləri tənzimləmədə səmərəsiz olduğu barədə razılığa gəldilər. Xüsusilə ABŞ və o zaman mövcud olan SSRİ nüvə müharibəsi təhlükəsinin reallaşmaması üçün təkcə siyasi-diplomatik yolla mübarizə aparmaqla bağlı ortaq fikrə gəldilər. Lakin təcrübə göstərdi ki, bu, yalnız sözə belə imiş. Reallıqda müharibənin yeni formalarından istifade edilməsi müşahidə edildi.

Bununla diplomatik və hərbi leksikona "qeyri-konvensional müharibə" termini daxil edildi. Məsələ ondan ibaretdir ki, tarixin əvvəlki mərhələlərində də müharibənin bu formasından istifadə olunsa da, indi o, əsas üsul olaraq tətbiq olunmaqdır. Məsələnin bu tərəfi ayrıca təhlilin mövzusudur. Bu səbəbdən də indi müharibə təhlükəsinin böyük olduğu bir zamanda silah satışlarının anatomiyasına və di-namikasına nəzər salaq.

Öncə bir mühüm məqamı vurğulamaq istərdik. ABŞ-in "The National Interest" jurnalı üçüncü dünya müharibəsini alovlandıra biləcək 5 ocağın olduğundan yazişib (bax: Robert Farley. How World War III Starts: 5 'Sparks' That Could Set the World Ablaze / "The National Interest", 21 noyabr 2015).

Bu sıradə ilk yeri Suriya münaqişəsi tutur. IŞİD-in güclənməsi dünyadan bütün ölkələrinin təhlükəsizliyinə təhdidlər yaradır. Avropa, Asiya, Afrika və Amerikada yerləşən dövlətlərin heç biri terror aktlarından siğortalanmayıblar. Demək olar ki, hər gün müxtəlif ölkələrdən həyecanlı xəbərlər verilir. Belə görünür ki, IŞİD kifayət qədər silahla və texnoloji vasitələrə malik-

Terror və yeni dünya müharibəsi: 5 təhlükəli mənbə haqqında

dir.

Daha düşündürucusu odur ki, bu terror qruplaşmasına üzv olmaq üçün dünyadan 100 ölkəsindən 30 minə yaxın insan axın edir. Bu barədə ABŞ-in IŞİD-le mübarizə üzrə xüsusi təmsilçisinin köməkçisi Brett McGurk məlumat verib (bax: ABD'den Türkiye-Suriye sınır açıklaması / "Habertürk", 21 noyabr 2015). Amerikalı diplomat etiraf edir ki, bu, misli görünməmiş bir hadisədir.

Bundan başqa, dünya hakerlər qrupu olan "Anonymous" IŞİD-ə bağlı olan adamların elektron ünvanını izləməklə dəhşətli informasiya yayıb. Onun iddia etdiyinə görə, bu təşkilat bir neçə ölkədə dalbadal terror aktları həyata keçirməyə qadirdir. Lakin sual olunur: bu qədər imkana bir terror qrupu necə nail olub?

Atəş çəmbəri genişlənir: ədalət olmayanda və vicdan susunda

İŞİD terror təşkilatının tarixçəsi "el-Qaide"nin meydana çıxmاسını xatırlamır mı? Keçən əsrin 70-80-ci illərində Amerika ilə SSRİ Əfqanistan uğrunda mübarizə apararkən "el-Qaide" ortaya atıldı, güclü silahlandırıldı, sonra isə bütün dünyadan başağrısına çevrildi. Məntiq diktə edir ki, IŞİD de silahlandırıldı, yeni texnologiyalarla təmin edildi, kimlərə qarşısa istifadə olundu və hazırda beşəriyyəti müharibəyə sürükləyə biləcək əsas təhlükəyə çevrilib. Ona silahları kimlər satıb?

"The National Interest" ikinci təhlükə mənbəyi kimi Pakistan-Hindistan münaqişəsini göstərir. Burada da radikal terror qrupları dinc durmurlar. Belə vəziyyət tərəflərin səbir kasasını daşırı və Asiyada da ciddi hərbi toqquşmalar başlaya bilər. Təbii ki, həmin ssenaridə Pakistan və Hindistanın müttəfiqləri də işə qarışmağa məcbur olacaqlar. Bəs Asiyada fəaliyyət göstərən radikal qruplaşmalar silahları kimlər və nə üçün satırlar?

Üçüncü təhlükə mənbəyi kimi Cənubi Çin dənizi ətrafında yaranmış vəziyyət

göstərilir. Burada da Çin, Yaponiya, Koreya, Vietnam, Tayland, Singapur, Malayziya arasında özünü göstərməkdə olan gərginliyə diqqət yetirilir. Onlar arasındakı münasibətlərdə son zamanlar hərbi gücün nümayishi hallarına tez-tez rast gəlinir. Bunun fonunda həmin regionda ABŞ-in silahlı qüvvələrinin artırılması və müttəfiqlərinə yeni silahlar satması haqqında informasiyalar da yayılır. Öz növbəsində Pekin həmin ərazidə yeni hərbi qruplaşma (məsələn, ballistik raket daşıya bilən yeni nəsil sualtı qayıqlar) formalasdır.

Dördüncü təhlükə mənbəyi kimi ABŞ-la Çin arasında gedən silah yarışması göstərilir. Bu ölkələr hərbi sahədə bir-biri ni qabaqlamağa çalışırlar. O cümlədən Cənubi Çin dənizi akvatoriyasında onların yeni silahlar yerləşdirmək yarışı daha da intensivləşir.

Bəsinci təhlükə Ukrayna məsəlesi ilə bağlıdır. Dünya KİV-i bu ölkəyə silah satışının daha da genişləndiyini vurğulayır. Qərb həm hərbi kontingenti təkmilləşdirir, həm də müasir silahlar verir. Hətta NATO-nun vəziyyətə birbaşa müdaxiləsindən də bəhs olunur. Belə olan halda Rusiya tərəfdən də konkret addımlar atıla bilər.

Bələliklə, Qərb dünyası yeni qlobal müharibənin ortaya çıxa biləcəyindən ehtiyat edir. Onun bəs mənbəyini göstərməklə, konkret ünvanlara işarə edir. Bəs həmin ocaqların alovlanmasında ilk rolu silah satışları oynamayıbmı? Terrorçunun əlinde silah olmasa, o, necə döyüşə bilər? Çox qəribədir ki, problemin bu tərəfinə nə Qərbədə, nə də Şərqdə diqqət yetirmirlər. Əksinə, inkişaf etmiş ölkələr "kim daha çox silah sata biləcək?" yarışına girişiblər.

Getdikcə daha müasir və geniş məhvetmə gücüne malik silahlar müxtəlif ölkələrə satılır. Deyək ki, Çin Rusiyadan müasir "Su-35" qırıcılarını almağa hazırlaşır, Böyük Britaniya isə 138 "görünməz" tipli yeni qırıcı almaq fikrinə düşüb. Onun dəyəri 12 milyard funt-sterling təşkil edir. Bu silahlardan harada istifadə olunacaq?

Bunularla yanaşı, faktlar hərbi ixtilafların tügən etdiyi yerlərə silah satışı mən-

zərəsini də ortaya qoyur. Belə ki, İngiltərə son 5 ilde 32 milyard ABŞ dolları həcmində silah satıb. Özü də silah ixracatının 40%-i həmin regionlarda həyata keçirilir. Təkce Şimali Afrikaya 8,4 milyard funt-sterling həcmində ölüməcan silahlar verilib. Bu işlərdən dünyada en çox "qazanan" Böyük Britaniya və ABŞ şirkətləri olub (bax: Ortadoğu'da kaos silah şirkətlərinə yaradı / "Habertürk", 21 noyabr 2015).

Biz hələ qanunsuz olaraq hansı həcmində silah alverinin aparıldığını və konkret olaraq kimlərə satıldığıni bilmirik. Görünən odur ki, dünyadan müxtəlif regionlarında terror tərəfdən qruplar kifayət qədər silahlara malikdirlər. Fransada və Malidə baş verən son terror hadisələrində də bu, öz təsdiqini tapdı. Belə çıxır ki, Qərbin narahatlıq keçirdiyi müharibə ocaqlarını elə Qərbin silah şirkətləri formalasdır. Bir tərəfdən radikal qruplar yaradılır, silahlandırılır, qarşı-qarşıya qoyulur, digər tərəfdən də bir sıra dövlətlərə müasir silahlar satılır, onları toqquşdurmağa çalışılır. Hər iki variantda isə silah istehsal edən şirkətlər maliyyə qazancı əldə edirlər. Faktlar göstərir ki, son 5 ilde Qərbin həmin şirkətlərinin maliyyə imkanları xeyli genişlənib. Bunun qarşısını almaq fikirləri isə, deyəsən, yoxdur.

Ancaq "The National Interest" in bir xəbərdarlığına diqqət yetirmək gerekdir. Jurnal yazır: "Ölkələrin liderləri anlamadırlar ki, müharibə oyunu çox təhlükəli ola bilər və böhranların artmasına imkan verməməlidirlər" (bax: Robert Farley. How World War III Starts: 5 'Sparks' That Could Set the World Ablaze / "The National Interest", 21 noyabr 2015).

Bu çağırışlı eşidəcəklərmi? Bizcə, çətin! Bu halda hər hansı terror qrupuna qarşı aparılan mübarizənin də real səməresi ola bilmez. Dünyanın böyük gücləri sadəcə oyun aparırlar və bu zaman ədalətsiz mexanizmlərdən istifadə edirlər, qan tökülməsi dayanmaz, terror bitməz. Bu cür oyunda uduzan bütövlükdə insanlıq və bəşəriyyət olur!

Azərbaycanda pulsuz qazla biznes qurmaq istəyənlərin sayı niyə artır?

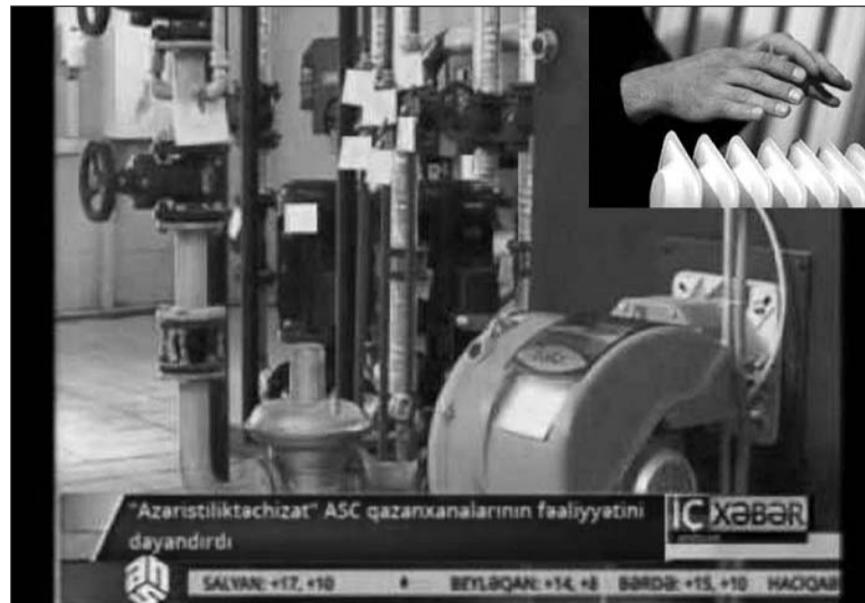
Bir qədər əvvəl cəmiyyət "Azərenerji"nin SOCAR-a yarım milyard manat borcu olduğundan agah oldu, indi isə "Azəristilik-təchizat" borcu çıxıb...

Noyabrin 15-dən ölkədəki normal tivlərə uyğun olaraq mərkəzləşdirilmiş istilik sistimi ilə təchiz olunan abonentlər istilik almalyıdılar. Ancaq 10 gündən artıq vaxt keçməsinə baxma yaraq ekşər abonentlər hələ də istilik üzünə həsrət qalıblar. Bu müddədə KIV-lərdə verilən məlumatata görə, qazanxanaların ekseriyəti qaza görə borcu olduğundan onlara yanacaq verilməsi "Azəriqaz" tərefindən dayandırılıb ve buna görə də onlar heç fəaliyyətə başlaya bilmeyiblər.

"Caspian Barrel" məsələni kökündən araşdırmaq qərarına gəldi və bununla bağlı bir sıra məsələləri etrafı öyrənməye çalışıb. Axi, həqiqətən də bu məsələ indi ortaya çıxmışdır ki, "Azəriqaz" soyuqların düşdüyü bir vaxt əhalini "isti ilə imtahana çəksin". Cümlə bu da faktdır ki, borcu olmayan qazanxanalar və hətta borcu kiçik olan qazanxanalar bele heç bir problemsiz təbii qazla təmin olunur və onların işlədiyi yerlərdə də abonentlərin istilik məsələləri kimində yaxşı, kimində qismən alababat olsa da həllini tapır. Deməli, bu məsələlərin həlli heç də "qazımızı vermirlər, ona görə də istilik yoxdur", "əhali vaxtında pul ver-səydi, hamının qazı olardı" şablon cümlələri qədər sade deyil.

Problemin kökü nədədir?

Araşdırımız nəticəsində əldə et-

ile yaradılıb. Onun vəzifəsi istilik enerjisinin istehsalı, ötürülməsi, paylanması, satışı və servis xidmetlerinin yerine yetirilməsi funksiyalarını həyata keçirməkdir.

"Azəristilik-təchizat" ASC-nin saytında "investisiyalar" bölümü tamamilə boşdur. Yəni ictimaiyətə heç bir məlumat verilmir ki, son 10 ilde bu təşkilat gördüyü işlərə (ancaq bu hissə tam doludur) nə qədər yatırımdı, dövlətdən nə qədər bu sahəyə yardım alıb. Ancaq məlumat bölümündə onun balansındaki obyektlər haqda ətraflı məlumat var.

"Azəristilik-təchizat" ASC tərefindən istiliklə təmin edilən istehlakçılar haqqında məlumat

edilmesi 99% olub və bu da dünya rekordudur. Ancaq nədən "Azəristilik-təchizat" ictimaiyəti və hökuməti məlumatlaşdırır ki, bəs Bakı şəhərində XXI əsrin ikinci onilliyinin yarısında vəziyyət necədir? SOCAR-dan aldığı yanacağın neçə faizi ödəye bilir? Axi sosializm dövründə fəaliyyət göstərmir bu təşkilat, sosial yardım da etmir əslində və "əhali pul vermir" dediyi mənzillərin böyük ekseriyətində monitoringlər aparılsa, illər boyu heç istilik olmur, ya da 150 isitmə günü əvəzinə heç yarısı da təmin edilmir, bəzi abonentlərə isə istilik ümumiyyətə verilmir. Bele olan halda "Azəristilik-təchizat" istehlak etdiyi qazın pulunu nədən SOCAR-a tam ödəmir?

Ona görə də hazırda neftin qiyməti

s.s.	Göstəricilərin adı	2004-2005-fakt	2006-2007-fakt	2007-2008-fakt	2008-2009-fakt	2009-2010-fakt	2010-2011-fakt	2011-2012-fakt	2012-2013-fakt	2013-2014-fakt	2014-fakt
1	Qazanxanaların sayı	166	202	234	312	310	329	347	362	425	508
2	Binaların sayı	988	1519	1750	1933	2072	2184	2357	2561	2819	3142
3	Məktəblər	146	176	218	277	242	244	260	266	267	275
4	Uşaq bağçaları	84	111	124	123	141	153	163	158	146	156
5	Səhiyyə obyektləri	61	78	97	127	126	133	135	129	134	147
6	Digər obyektlər	91	112	131	203	225	265	306	310	350	428
											553

dik ki, 1 noyabr 1 tarixinə "Azəriqaz" istehsalat Birliyinə ölkədəki 526 qazanxanadan yalnız 160-nın borcu 1000 manatdan aşağı olub. Digerlərinin borcu bu həddət aşış və neticədə "Azəristilik-təchizat" ASC üzrə 40 milyon manatı keçib.

Həmin borcun 8 milyon manatı tekce 2015-ci ildə yaranıb. Fikir verin 32 milyon manat isə əvvəlki illərin borcudur. Ümumiyyətə, son 5 il ərzində "Azəristilik-təchizat" her il orta hesabla istifadə etdiyi yanacağın təqribən 30-35 faizi müqabilində ödəmələr edib. Və həmisi də bunu əhalinin tam pul ödəməməsi faktor ilə əsaslandırb. Yəni bir dövlət şirkəti digərinə istehsal xərclərinə görə vəsaiti tam ödəmir və bunda əhalini borclu çıxarıb. Və...

Böyük neft pulları və dövlət investisiyaları

Başlayaqla ondan ki, 100% dövlət mütəsəsise olan "Azəristilik-təchizat" ASC-nin balansındakı qazanxanalar hamısı təbii qazla işləyir. Yəni onları digər yanacaq növü ilə təmin etmək (mazut, kömür, dizel) iqtisadi cəhətdən səmerəsizdir.

"Azəristilik-təchizat" ASC Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 8 iyun 2005-ci il tarixli 847 sayılı sərəncamı

Diqqəti çəkən bir məqam odur ki, 2011-ci ildən Səmdar Cəmiyyətin illik hesabatları da yenilənmiş və bu da onun "qapalılığı"nı göstərən dəlildir.

Hökumətin maliyyə sənədləri ilə tanış olduqda görmək olar ki, bu qurum yarandıqdan sonra "Azəristilik-təchizat" ASC-yə hər il ona dövlət bütçəsi xətti ilə 35-40 milyon manat vəsait ayırlıb. Xərcəmə maddəsinin adı da belədir: "mənəkl-kommunal təsərrüfatı sektorunda istilik sistemini".

İndi sual olunur, bu qurumun vəzifəsi son 10 ilde ancaq ondan ibaret idi ki, bütçə vəsaitləri hesabına qazanxanalar tiksin, köhnələrini yenidən qurşun və avadanlıq alsın? Bəs idarəcilik, bazar sisteminde sovet sistemindən fərqlənən yeni iş üslübünün tətbiqi həncər?

Hökumət bu quruma bu qədər vəsait ayırdığı halda bir hesabat tələb edibmi ki, qoyulan investisiyalar müqabilində (yaddan çıxarmayaq ki, onlar da neftdən gələn gəlirlər hesabına edildi) əhalinin istiliklə təminatında hansı dönüş yaradılıb?

Axi, elə bu qurumun saytında qeyd ki, 1981-ci ildə Moskva şəhərinin mərkəzləşdirilmiş qaydada istiliklə təmin

mətinin yarıbəyari azaldığı və dövlətin də neft gəlirlərinin kifayət qədər azaldığı bir vaxtda "Azəristilik-təchizat" kimi qeyri-effektiv qurumun saxlanılması nə dövlətə, nə də insanlara (cəmiyyətə) bir faydası varmı? Daha doğru ifadə etsək, bəle bir qurum (lar) vacibdir, ancaq "Azəristilik-təchizat" kimi faydalı iş emsali çox aşağı olana ehtiyac yoxdur!

Bele olan tərzdə yeganə çıxış yolu kimi onun qısa bir zamanda dövlətsizləşdirilməsi, yəni özəlləşdirilməsi olardı. Bundan həm dövlət qazanardı, həm də abonentlər. Düzdür, sonuncular üçün tariflər artacaq, ancaq evlərinde istilik də olacaqdı, daha elektriklə eləvə xərc də çəkilməyəcəkdi. Yadda saxlamaq lazımdır ki, qış mövsümündə binalarda və mənzillərdə yanğınlardan bir səbəbi də istilik ehtiyaclarının ödənməsi üçün elektrik xətlərinin həddən artıq yüklenməsi olur. Ona görə də məsələyə hökumətin kompleks yanaşmalıdır, çünkü bir məsələnin həlli bir çox məsələlərin həlliə yaradımıçı olardı.

"Caspian Barrel"
Neft Araşdırma Mərkəzi

Milli qəhrəmana həsr edilmiş "Laçın qartalı" sənədli filminin təqdimati olub

Laçın qəhrəmanı Taxta körpü qəsəbəsində Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Oqtay Güleliyevə həsr edilmiş "Laçın qartalı" sənədli filminin təqdimati olub.

Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin noyabrin 23-dən 30-dək keçirdiyi "Vətənpərvərlik Kinosu Günleri" çərçivəsində təşkil edilən təqdimat mərasimində rayonun rəhbər işçiləri və ictimaiyyət nümayəndələri, Qarabağ mühərbi veteranları, milli qəhrəmanın ailə üzvləri iştirak ediblər.

Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin səfəri ilə çəkilmiş "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanları" silsiləsindən olan sənədli film "Yaddaş" studiyasında lətə alınıb. Milli qəhrəman Oqtay Güleliyevin həyatı, döyüş və qəhrəmanlıq yolundan bəhs edən filmin rejissoru İltifat Hacıxanoğlu.

Tədbirdə çıxış edən Laçın rayon icra hakimiyyətinin başçısı Akif Səlimov 1990-ci illərin əvvəllerində baş verən hadisələrdən, Ermənistən Azərbaycana qarşı aparıldığı işğalçıq siyasetindən, laçınlı oğulların respublikamızın ərazi bütövlüyü uğrunda fədakar mübarizəsindən, ölkəmizdə mühərbi iştirakçılarına, şəhid ailələrinə göstərilən dövlət qayğılarından danışib. Bildirilib ki, mühərbi zamanı 267 nəfər laçınlı şəhid olub, 66 nəfər girov götürürlüb, 120 nəfər sağlamlığını itirib. Torpaqlarımızın müdafiəsində xüsusi şücaət göstərmiş laçınlılardan 5 nəfəri Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı adına layiq görüllər.

Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin eməkdaşı Almas Sultanzadə sənədli filmin gənc nəslin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə olunmasında əhəmiyyətini yüksək qiymətləndirirək, yaradıcı kollektive minnətdarlığını bildirib. Qeyd edib ki, noyabrin 23-dən 30-dək davam edəcək "Vətənpərvərlik Kinosu Günleri" çərçivəsində "Yaddaş" sənədli filmlər studiyasında Azərbaycanın Milli Qəhrəmanları haqqında 12 filmin və "Azərbaycanfilm" kinostudiyasında çəkilmiş Qarabağ mühərbiyətə həsr olunan "Yarımçıq xatirələr" bədii filminin təqdimati nəzərdə tutulur.

Filmin ssenari müəllifi və rejissoru İltifat Hacıxanoğlu ekran əsərinin çəkilmişdə əməyi olan bütün insانlara minnətdarlığını bildirib.

Bildirilib ki, Oqtay Güleliyev 1962-ci il noyabrin 10-da Laçın rayonunun Xaçınyalı kəndində anadan olub. 1980-ci ildə orta məktəbi bitirdikdən sonra hərbi xidmətə çağırılıb. 1984-cü ildə Poltava Kooperativ İnstitutunun Bakı filialına qəbul olunub. Laçın polisindəki fəaliyyəti Ermənistən-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqışının keşkinleşdiyi bir dövərə təsadüf etdiyindən, Oqtay Güleliyev də polis işçisi kimi ermənilərə qarşı əməliyyatlarda iştirak edib. "Daşaltı əməliyyatı" zamanı onun bölüyü mühəsirəyə düşən 80 nəfər əsgəri təhlükəsiz zonaya çıxarmağa müvəffəq olub. Pircahan kəndi yaxınlığında gedən döyüşlərdə ağır yaralanan O. Güleliyev müalicə olunaraq cəbhəyə qayıdır. Onun Laçın dəhəlizini düşmənlərdən geri almaq üçün əməliyyat planı 1992-ci il sentyabrın 19-da uğurla başa çatıb, beləliklə, Gorus-Şuşa yolu nəzarətə alınıb. Lakin düşmən ərazini yenidən elə keçirməyə müvəffəq olub və Oqtay Güleliyevin qüvvələri mühəsirəyə düşüb. 1992-ci il oktyabrın 11-də Hoçaz yüksəkliyində gedən döyüşdə əsgərləri təhlükəsiz yərə keçirə bilsə də, qəhrəmancasına helak olub.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1993-cü il 11 may tarixli Fermanı ilə Güleliyev Oqtay Güleli oğluna ölümündən sonra "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" adı verilib. Milli qəhrəman Bakı şəhərində Şəhidlər Xiyabanında dəfn edilib.

Tədbir iştirakçıları sonra milli qəhrəmana həsr edilmiş filmi izleyiblər.

Milli qəhrəman Oqtay Güleliyevin həyat yoldaşı Afet Novruzova tədbirin təşkilatçılarına və iştirakçılar təşkükünü bildirib.

ZÜMRÜD

"QıçS və narkomaniyaya qarşı mübarizəyə sən də qoşul, sağlam həyat tərzini seç!"

Suraxanı rayonunda narkomaniyaya qarşı mübarizə həftəsi çərçivəsində bu mövzuda maarifləndirici tədbir keçirilib

Narkomaniyaya qarşı mübarizə həftəsi çərçivəsində Suraxanı rayon icra hakimiyyətinin, rayon gənclər və idman idarəsinin, "Ədalət və inkişaf naminə uşaq və gənclərə dəstək" ixtimai birliliyinin birgə təşkilatçılığı ilə Hövəsan qəsəbəsində yerləşən 270 nömrəli tam orta məktəbdə "QıçS və Narkomaniyaya qarşı mübarizəyə sən də qoşul, - sağlam həyat tərzini seç!" adlı maarifləndirici tədbir keçirilib. Tədbir hər iki dəhşətli bələdan əziyyət çəkən insanların faciəli həyatından bəhs edən kinosüjetin nümayishi ilə başlanıb.

270 nömrəli məktəbin direktoru Əli Isğendərov tədbiri açaraq narkotiklərin insan orqanızmına, sağlamlığa vurduğu zərərdən, ümumiyyətdə cəmiyyətdə törətdiyi sosial bələldən dənmişib və şagirdləri narkomaniyaya qarşı mübarizədə fəal olmağa səsləyib.

"Ədalət və inkişaf naminə uşaq və gənclərə dəstək" ixtimai birliliyinin sədri Kənül Əfəndiyeva isə şagirdlərə in-

san mənəviyyatını alçaldan, intellektual səviyyəsini heçə endirən vərdişlərdən uzaq olmağı tövsiyə edib.

Tədbirdə çıxış edən Suraxanı rayon icra hakimiyyəti başçısı aparatinin baş məsləhətçisi Yeganə Rəhimova qeyd edib ki, Azərbaycan Prezidenti Cənab İlham Əliyev "Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsi və narkomanlığın yayılması üzrə Döv-

let Programı (2013-2018)"nın təsdiq edilmesi haqqında Sərəncam imzalamışdır. Bu mühüm Dövlət Programının icrası ilə əlaqədar Suraxanı rayonunun tam orta məktəblərində, məktəbdənkanar təhsil müəssisələrində, gənclərlə keçirilən görüşlərdə genişməqyaslı maarifləndirme işləri aparılır, məktəblilərin və yeniyetmələrin iştirakı ilə silsilə tədbirlər həyata keçirilir. Bu maarifləndirici tədbirlərde bütün dünya üçün ən təhlükəli bələlərə çevrilən narkomaniya, QıçS barede məlumat verilir, filmlər, video-roliklər nümayiş etdirilir.

Tədbirde Suraxanı rayon Heydər Əliyev Mərkəzinin əməkdaşı Ayan Yusifova, rayon gənclər və idman idarəsinin rəis müavini Elşən Ataklışəzadə, idarənin aparıcı məsləhətçisi Elnarə Məmmədova çıxış edərək, şagirdlərə bu bələya qarşı birgə mübarizə aparmaq üçün tövsiyyə və məsləhətlər veriblər.

Diskussiya formasında keçirilən tədbirdə məktəblilərin çoxsaylı suallarına aydınlıq getirilib, şagirdlərə mövzu üzrə buklet və broşurlar paylanılib.

Z.BAYRAMOVA

"Milli qəhrəmanlarımızı tanıdaq"

YAP Səbail rayon təşkilatında bu mövzuda tədbir keçirilib

Dünən Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Səbail rayon qərargahında Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Gənclər Fondu maliyyə dəstəyi və "Maarifçi Gənclər" İxtimai Birliyi təşkilatçılığı ilə həyata keçirilən "Milli qəhrəmanlarımızı tanıdaq" layihəsi keçirilib. Layihə çərçivəsində bildirilib ki, burada əsas məqsəd yeniyetmə və gənclərə milli qəhrəmanları tanıtmaq, onların şərəfli həyat və fəaliyyətləri barədə müfəsəsəl məlumatları işıqlandırmaqdır.

Layihə rəhbəri Tural Əzizov qeyd edib ki, milli qəhrəmanları tanımaq və tanıtmaq hər bir azərbaycanlı gəncin vətəndaşlıq borcudur. Bu baxımdan, keçirilən layihənin de əsas qayəsi bundan ibarətdir.

Təşkilatın gənclərə iş üzrə təlimatçısı Hacıyeva Lamiyə də, öz növbəsində deyib ki, hazırda reallaşdırılan layihə gələcəkdə də davam etdiriləcək. Çünkü bələ tədbirlərin davam etdiriləsi Azərbaycan gəncliyinin öz həyatlarının müeyyənəşdirilməsinə, əsl vətəndaş kimi inkişaf etməsinə öz müsbət təsirlərini göstərir. Layihə yeniyetmələr və gənclər arasında çox böyük maraqla qarşılıqlı olub.

"Milli qəhrəmanlarımızı tanıdaq" layihəsində orta məktəb şagirdləri iştirak etmiş, onlara milli qəhrəmanlarımız haqqında bəhs edən bukletlər paylanmışdır.

Rəfiqə HÜSEYNOVA

Şəki "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı" elan olundu

Dünən Türkmenistanın Mari şəhərində TÜRKSOY Mədəniyyət Nazirləri Daimi Şurasının növbəti 33-cü toplantısı öz işinə başlayıb. Toplantıda ölkəmizi Azərbaycan Respublikası mədəniyyət və turizm nazirinin birinci müavini Vəqif Əliyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti təmsil edib. Toplantı çərçivəsində öten il həyata keçirilmiş layihələrə dair TÜRKSOY Baş katibinin hesabatı dinlənilərək, 2016-ci il üçün tədbirlər planının təsdiqi həyata keçirilib.

Nazirlikdən qəzətimizə verilən məlumatə görə, toplantıda çıxış edən Azərbaycan Respublikası mədəniyyət və turizm nazirinin birinci müavini Vəqif Əliyev TÜRKSOY təşkilatı tərəfindən həyata keçirilən "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı" layihəsinin əhəmiyyətini vurgulayıb. O, Azərbaycanın qədim tarixi və mədəni mərkəzlərindən biri olan Şəki şəhərinin 2016-ci il üçün türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı elan olunması ilə bağlı Azərbaycan tərəfinin təklifinin TÜRKSOY təşkilatı tərəfindən nəzərdən keçirilməsini xahiş edib.

Vurğulanıb ki, füsunkar təbəti, nadir tarix-memarlıq abidələri, inkişaf etmiş sənətkarlılığı, zəngin ərsinin qorunması nəticəsində bu gün Azərbaycanda turizmin yüksək səviyyədə inkişaf etdiyi bölgələrdə birinə çevrilmiş Şəkinin türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı elan olunması unikal mədəniyyətimizin təşviqində əhəmiyyətli rol oyanacaqdır.

Nazirin birinci müavini V.Əliyev TÜRKSOY təşkilatının 2015-ci il üçün iş planına Azərbaycanın tanınmış şairlərindən biri olan Bəxtiyar Vahabzadənin 90 illik yubileyinin qeyd edilmesi ilə bağlı tədbirlərin sahlinəsi və bununla bağlı təşkilatla üzv ölkələrdə müxtəlif tədbirlərin keçirildiyini qeyd edib. Vurğulanıb ki, TÜRKSOY-un təşkilatçılığı ilə Bəxtiyar Vahabzadənin 90 illik yubileyi ilə əlaqədar "Türk dillərində Bəxtiyar Vahabzadənin 90 şeiri" kitabı neşr olunaraq Bakıda, Almatıda və Bişkekdə təqdimatları keçirilib.

V.Əliyev TÜRKSOY-un Azərbaycan Hökumətinin təşkilatçılığı ilə keçirilən tədbirlərde fəal iştirakını qeyd edərək, Azərbaycan Respublikası Prezidenti Cənab İlham Əliyev himayəsi və YUNESKO, BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansı, BMT-nin Ümumdünya Turizm Təşkilatı (BMÜTT), Avropa Şurası və ISESQON tərəfdəşliyi ilə 2011-ci ildən etibarən hər iki ildən bir Bakı şəhərində keçirilən Ümumdünya Mədəniyyətlərə dair Dialog Forumunda və forum çərçivəsində keçirilən tədbirlərdə TÜRKSOY təşkilatı yüksək səviyyədə təmsil olunması barədə məlumat verib.

TÜRKSOY Mədəniyyət Nazirləri Daimi Şurasının növbəti 33-cü toplantısının yekununda Azərbaycan tərəfinin Şəki şəhərinin 2016-ci il üçün türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı elan olunması ilə bağlı təklifi üzv dövlətlər tərəfindən yekdiliklə müsbət qiymətləndirilmiş və Şəki "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı" elan olunub.

Qeyd edək ki, tədbir çərçivəsində nümayəndə heyətlerinin Türkmenistanın Mari şəhərinin 2015-ci il üçün türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı elan olunması ilə bağlı etməsinin 20 illiyi münasibətlə 27-28 noyabr 2015-ci il tarixində Mari şəhərində keçiriləcək mədəniyyət ilinin bağlanış mərasimində iştirakı, eləcə də Türkmenistan Prezidenti tərəfindən qəbulu da nəzərdə tutulur.

ZÜMRÜD

Dini və milli tolerantlıq, millətlərarası münasibətlərin inkişaf etdirilməsi

Coxmillətli və çoxkonfessiyalı dövlət kimi Azərbaycan Respublikası bu gün dünya birləşmə hərəkəfi integrasiya siyasəti həyata keçirir, beynəlxalq əməkdaşlıqlı münasibətlərin, ikitərəfli və çoxterəfli əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişafına mühüm əhəmiyyət verir.

Azərbaycan hökumətinin din siyasəti demokratik dövlət quruculuğu kursuna, eləcə də dövlət-din münasibətlərinin milli-mənəvi və hüquqi müstəvidə tənzimlənməsi prinsipinə əsaslanır. Ölkədə mövcud içtimai-siyasi sabitlik, vətəndaş həmərəyliyi və etnik-dini dözümlülük mühiti mütərəqqi tarixi ənənələrdən bəhrelənən milli siyasetin məntiqi neticəsidir. Əminəm ki, Bakı Forumunda sürətə dəyişen dünyada tolerantlığın gücləndirilməsi, universal mənəvi dəyərlərin beynəlxalq hüquq prinsipləri ilə uzlaşdırılması, dini zəmində ekstremizm və ayrı-seçkiliyə qarşı birgə mübarizə yollarının araşdırılması, fərqli dinlərin ve mədəniyyətlərin daşıyıcısı olan insanlar arasında dialoq və qarşılıqlı anlaşmanın bərqərar edilməsi kimi aktual problemlər ətrafında konstruktiv fikir mübadilələri aparılacaq və səmərəli tövsiyələr səsləndiriləcəkdir.

Azərbaycan zəngin tolerantlıq əlaqələrinə malikdir

Tolerantlığın Azərbaycanda çox möhkəm teməl sütunları, zəngin ənənələri, dərin tarixi-mənəvi kökləri mövcuddur. Azərbaycan xalqı daim bu bölgədə yaşayan insanlar arasında sülh və əmin-amanlıq şəraitinin yaradılmasına əvəzsiz tarixi töhfələr vermişdir. Dözümlülük, başqa dinlərin nümayəndələri ilə dinc yanaşı yaşamaq azərbaycanlılarının milli mentalitetinin esas xüsusiyyətlərindəndir. Ölkəmizdə tarixən islam dini ilə yanaşı, xristianlıq, yəhudilik dinlərinə mənsub insanlar qarşılıqlı anlaşılma, mehriban qonşuluq və əmin-amanlıq şəraitində yaşamışlar.

Azərbaycan müstəqilliyini berpa etdikdən və Ümummilli Lider Heydər Əliyev ikinçi dəfə hakimiyətə qayıtdıdan sonra milli-dini dəyərlərimizin qorunmasında, islam dini ehtiram göstərilməsində, xalqımızın dini əqidəsinin daha da möhkəmləndirilməsində öz əməli fəaliyyəti ilə böyük rol oynamışdır.

Azərbaycan tarixən tolerantlıq, dini dözümlülük ənənələri ilə fərqlənsə də, tam qətiyyətə deya bilerik ki, beynəlxalq standartlara cavab verən tolerantlıq ölkəmizdə məhz Ulu Öndər Heydər Əliyevin xidmetləri sayəsində qurulmuşdur. Bu gün müasir Azərbaycanda dövlət-din münasibətləri modeli çərçivəsində bütün dini konfessiyalar qanun qarşısında bərabərdir və eyni statusa malikdir. Azərbaycanda dövlət-din münasibətlərinin düzgün qurulmasında, respublikada dini əmin-amanlığın və sabitliyin yaranmasında Ümummilli Lider Heydər Əliyevin mühüm rol oynadığını vurğulayan Moskva və Ümumrusiya Patriarxi II Aleksi Azərbaycanın bu sahədə nümunə olması ilə bağlı öz fikirlərini

aşağıdakı kimi şərh etmişdir: "Azərbaycan qədim dini ənənələrə və mədəniyyətə malik bir ölkədir. Bu gün Azərbaycan dini əmin-amanlığa və sabitliyə ilham verən örnəkdir. Bunun əsası Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin müdrik siyaseti sayesində qoyulmuşdur. Dünyəvi hakimiyyət və ənənəvi dini icmaların konstruktiv fəaliyyəti və qarşılıqlı ünsiyyəti nəticəsində yaranmış dövlət-din münasibətlərinin nadir modeli Azərbaycan Respublikasında öz eksini tapmışdır. Belə zənn edirəm ki, bu sahədə Azərbaycanda toplanmış təcrübə diqqətlə öyrənilmeli və təhlil olunmalıdır".

Azərbaycanın dinlərarası dialoq və əməkdaşlıq sahəsində nadir təcrübəsi ölkə xaricində də yüksək qiymətləndirilmiş və ta-

dələrinin bərpası və mühafizəsini daim diqqət mərkəzində saxlayan dövlət başçısının sərençamları ilə son bir neçə ilə qədim tarixi abidələrin, ziyanətgahların bərpası ilə bağlı görülən silsilə tədbirlər dini-mənəvi dəyərlərə verilən yüksək qiymətin göstəricisidir. Prezident İlham Əliyevin xalqımızın dini dəyərlərinə, müxtəlif dinlərə və sivilizasiyalara hörmətə yanaşması, milli-mənəvi dəyərlərə həssas münasibətin dövlət siyasetinin mühüm prioritetlərindən birinə çevrilmesi, ölkədə güclü tolerantlıq ənənələrinin getdikcə daha da möhkəmləndirilməsi Azərbaycanı dünyada multikulturalizmin əsas mərkəzinə çevirmişdir. Dini, mədəni və tarixi abidələrin bərpasına, onların yenidən xalqın qan yaddaşına qaytarılmasına

çox başqa dini inanclar ölkədə bu və ya digər dərəcədə yayılıb bilmiş, biri-birinə qarşılıqlı təsir göstərmiş, dini həyatın özəlliyini şərtləndirmişdir. Bütperəstlik təsəvvürünün kökləri çox qədimlərə dirənen ölkə ərazisində məskunlaşan əhalinin böyük qismi odu müqəddəsleşdirmiş, ona sitiyət etmişdir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin irəli sürdüyü "Bakı Prosesi"nin davam etdirilməsinin nəticəsi olaraq 2011-ci ilin aprelində dövlət başçısının təşəbbüsü və bilavasitə təşkilatçılığı ilə Bakıda Ümumdünya Mədəniyyətlərə Dialoq Forumu keçirilmişdir. UNESCO, BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansı, Avropa Şurası, Avropa Şurasının Şimal-Cənub Mərkəzi və İSESCO kimi nüfuzlu qurumların dəstəklədikləri forum dünyada bu istiqamətdə reallaşan ilk mötəbər tədbir olmuşdur.

Zəngin mədəni-mənəvi ərsə, çoxəslik tolerantlıq ənənələrinə, nümunəvi dövlət-din münasibətləri modeline malik olan və fərqli sivilizasiyaların qovşağında yerləşən Azərbaycanın belə müzakirələrə ev sahibliyi etməsi təsadüfi deyildir. Çünkü Azərbaycan bütün dinləre hörmətə yanaşır, hətta ölkəmizə təcavüz edənləri belə din və məzhəbə görə fərqləndirmir. Bütün bu proseslərin müvafiq qanunvericilik çərçivəsində tənzimlənməsi, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının vicdan azadlığı ilə bağlı müdafiələrinin həyata keçirilməsi üçün

müvafiq şəraitin yaradılması, dini etiqad azadlığı ilə əlaqədar qanunvericilik aktlarına riayət olunmasına nəzarətin təmin edilməsi və dini qurumların qeydiyyata alınması Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi tərefindən müvəffəqiyətə tənzimlənir. Hazırda mütərəqqi dünyada demokratik dəyərlərdən biri kimi qəbul edilən etnik dini tolerantlıq Azərbaycan cəmiyyətinin nümunəvi normalarına çevrilmişdir. Coxmillətli və çoxkonfessiyalı dövlət kimi Azərbaycan Respublikası bu gün dünya birliyinə hərtərəfli integrasiya siyasəti həyata keçirir. Bu siyasetin nəticəsində hazırda ölkəmizdə bütün dini icmalar bərabər hüquqlara malikdirlər.

Müasir dünyada baş verən müharibələrin motivlərinə nəzər salsaq, etnik-dini anlaşmazlıqların bir çox hallarda katalizator rolu oynadığını görərik. Bu mübarizələr o həddə gəlib çatmışdır ki, bəzən eyni dincən mənsub təriqətlər arasında belə qanlı çaxnamalara səbəb olur. Etnik təmizləmə siyaseti nəticəsində bu gün dünyadan 21 ölkəsində 12 milyonadək insan qaçqın və məcburi köçkü şəraitində yaşayır. Belə bir şəraitde dünyanın gələcəyinin mədəniyyətlərə rəhbərən asılı olması tam ciddiliyi ilə meydana çıxır. Bu gün istəsələr də, istəməsələr də xalqlar bir-birinin varlığını qəbul etməli, bir-birinə hörmətə yanaşmalı və müasir dünyanın birgəyəşmiş prinsiplərinin məsuliyyətini anlamalıdır. Azərbaycan bu sahədə dünya dövlətlərinə uğurlu model hesab olunur. İslamın mənəvi dərkəne əsaslanan dünyəvi dövlət olan Azərbaycan nəinki dini tolerantlıq ənənəsini möhkəmləndirə bilmiş, hətta onu bir dövlət kimi öz imicinə çevirək beynəlxalq miqyasda çıxarmağa çalışmaqdadır.

Valeh Məhərrəmov
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütüvə İnformasiya Vəsitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduun keçirdiyi müsabiqəyə təqdim etmək üçün

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin irəli sürdüyü "Bakı Prosesi"nin davam etdirilməsinin nəticəsi olaraq 2011-ci ilin

aprelində dövlət başçısının təşəbbüsü və bilavasitə təşkilatçılığı ilə Bakıda Ümumdünya Mədəniyyətlərə Dialoq Forumu keçirilmişdir. UNESCO, BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansı, Avropa Şurası, Avropa Şurasının Şimal-Cənub Mərkəzi və İSESCO kimi nüfuzlu qurumların dəstəklədikləri forum dünyada bu istiqamətdə reallaşan ilk mötəbər tədbir olmuşdur

həssaslıqla yanaşan, bu sahədə həyata keçirilən layihələrə ciddi dəstək veren Prezident İlham Əliyevin son illərdə bir çox dini abidələrin bərpası ilə bağlı imzaladığı sərençamlar, verdiyi tapşırıqlar artıq ölkəmizdə mövcud olan milli-mənəvi dəyərlər sisteminin ayrılmaz hissəsinə çevrilmişdir. Bunun nəticəsidir ki, son illərdə Təzəpir, Bibiheybət, Əjdərbəy məscidlərində geniş tikinti və yenidənqurma işləri həyata keçirilmişdir. Hazırda Prezident İlham Əliyevin tapşırıqlarına əsasən, Gəncədəki İmamzade kompleksində təmir-bərpa işləri aparılır. Azərbaycan və Şərqi memarlığının nadir incilərindən olan Şamaxı Cümə məscidi artıq dindarların istifadəsinə verilmişdir. Bütün bunlar bir daha göstərir ki, Prezident İlham Əliyev tarixi keçmişimizin unudulmasına imkan vermir və çalışır ki, gələcək nəsillər xalqımızın milli-mənəvi dünyasına daha çox bağlı olsunlar.

Tolerantlığın dövlət strategiyası

Azərbaycan öz mədəniyyəti, tarixi, adət-ənənələri ilə fəxr etməye layiq az sayda dövlətlərdən biridir. Tolerantlığın dövlət strategiyası olaraq əsasını Ümummilli Lider Heydər Əliyev qoymuş, bu zəngin ənənə hazırda möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin zəngin dövlətçilik ənənələrinin layıqli davamçısı olduğunu əməli addımları ilə sübuta yetirən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunmasına və inkişafına çox mühüm diqqət və qayğı göstərir. Prezident İlham Əliyev son 12 ilde tarixi-mənəvi ərisin, milli-mənəvi dəyərlərinin dırçeliləməsi, xüsusən də, dini ziyanətgahlarının əsaslı təmiri və yenidən qurulmasına xüsusi diqqət ayırmışdır. Maddi-mədəniyyət abidələrinin bərpası və mühafizəsi dövlətə qarşıdır. Azərbaycanın tarixi inkişafının xüsusiyyətləri, coğrafi mövqeyi, əhalisinin etnik tərkibi ta qədimdən burada müxtəlif dinlərin mövcudluğuna şərait yaratmışdır. Ayri-ayrı dövrlərdə bütperəstlik, zərbdüştülük, yəhudilik, xristianlıq, islam və bir-

Azərbaycan- dini konfessiyaların vəhdətdə olduğu ölkə

Azərbaycan müxtəlif etnosların və milletlərin, fərqli dinlərə sitiyət edən insanların tarixən dostluq və qardaşlıq şəraitində yaşadıgi tolerant ölkədir. Ölkəmizdə ayrı-ayrı etiqad və inanclarla malik etnosların min illərlə əmin-amanlıq şəraitində yaşamasında, etnik-mədəni müxtəliflikin günümüzədə qorunub saxlanması Azərbaycan xalqına xas olan humanizm və çoxmilletlilik dəyərlərinin müstəsna rolü vardır. Azərbaycanın tarixi inkişafının xüsusiyyətləri, coğrafi mövqeyi, əhalisinin etnik tərkibi ta qədimdən burada müxtəlif dinlərin mövcudluğuna şərait yaratmışdır. Ayri-ayrı dövrlərdə bütperəstlik, zərbdüştülük, yəhudilik, xristianlıq, islam və bir-

TƏRS BAXIŞ

Həsən Kərimovun vəfatı AXCP-də vəziyyəti qarışdırıldı

Gözəl Bayramlı-Fuad Qəhrəmanlı qruplaşması toqquşur

Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının (AXCP) sədr müavini və məclis sədri Həsən Kərimovun vəfatından sonra partiyada boş qalmış kreslo uğrunda yeni savaş meydana çıxıb. Belə ki, uzun müddətən bəri gizli qarşıdurmalara gedən digər sədr müavinləri - Gözəl Bayramlı və Fuad Qəhrəmanlı qruplaşması indi aşkar toqquşmalara gedirler. Onların hər biri məhz partyanın məclis sədri olmaq iddiasındadırlar. Onu da qeyd etmək yerine düşərdi ki, mərhum Həsən Kərimovun özü də qruplaşma daxilində yer alaraq, Gözəl Bayramlıdan yana çıxışlar edirdi. Fuad Qəhrəmanlıya isə dəstəyin bilavasitə sədr Əli Kərimlidən verildiyi sərr deyil.

Yeni vəfat etmiş partiyadaşlarının ruhuna belə hörmət qoymağı bacarmayan cəbhəçilər daxili çırキンliklərini bir daha ortaya qoyublar

Düzdür, daha əvveller bu kimi qarşıdurmalara adı partiyadaxili məsələ kimi yanaşlsa da, indiki vəziyyətdə oradakı durumun heç bir mənəvi və exlaqi dəyərlərə cavab vermədiyi də

məlumdur. Çünkü yeni vəfat etmiş partiyadaşlarının ruhuna belə hörmət qoymağı bacarmayan cəbhəçilər daxili çırkinliklərini bir daha ortaya qoymuş olublar. Göründüyü kimi, onlar üçün vicdan, şərəf və ləyaqətə aid olan heç bir xüsusiyyət mövcud deyil. Yəni belə bir hal sədri Əli Kərimli olan siyasi təşkilatda "normal" qarışları.

Artıq savaş özünü sosial şəbəkədə de kifayet qədər göstərməkdədir. Bayramlı-Qəhrəmanlı qruplaşması söyüşün birini bir qəpikdən bir-birilərinə ünvanlayaraq, qruplaşma rəhbərlərinin ali məclise gedən yoluńu açmağa cəhdler göstərirler. Halbuki, son sözü məhz sədr Əli Kərimli deyəcək.

Gözəl Bayramlı təklənib

Daha dəqiqi, əger o, kimi istəse, onu da AXCP-nin ali meclisinin sədrliliyinə getirəcək. Eyni zamanda, Əli Kərimlinin saxta qurultayında 99 (!-R.N.) faiz səsle sədr seçilməsi də onu göstərir ki, məclisin sədrini ele onun özü tə-

yin edəcək. Beləkile, digər üzvlərin fikirlərinə hörmətlə yanaşılmayan bir təşkilatda bundan artığını gözləmekdə olmaz. Bu zaman belə bir sual yaranır ki, görəsən, başlanan savaşdan sonra AXCP məclisinin sədri kim seçiləcək?

Bayaq da dediyimiz kimi, Əli Kərimlinin bilavasitə dəstək verdiyi şəxs Fuad Qəhrəmanlıdır. Ona görə də Qəhrəmanlının söyüş qrupunun daha aktiv olması da nəzərdən yayınmır. Gözəl Bayramlı isə demək olar ki, tək-lənib.

Əli Kərimlinin Fuad Qəhrəmanlıya etdiyi işlərin əvəzini qaytarılması gözlənilir

Onu müdafiə edənlər də sosial şəbəkədə Qəhrəmanlının qrupuna qarşı acizlik göstərirler. Həmçinin, AXCP-nin saxta qurultayı ərefəsində Fuad Qəhrəmanlının Əli Kərimlidən yana canfəsanlığı da diqqətlərənən yayılmışdır. Bu səbəbdən, Əli Kərimlinin Fuad Qəhrəmanlıya etdiyi işlərin əvəzini qaytarılması gözlənilir. Digər tərəfdən, Fuad Qəhrəmanlı həm də söyüş kampanyası çerçivəsində Əli Kərimlinin "reğbətin qazanıb". Belə ki, Əli Kərimliyə yaxşı söyüş sözən, böhtan danişan, şəntaj edib, şər atan adamlar da-ha çox gərəklidir. Artıq belə hesab etmək olar ki, Fuad Qəhrəmanlı mərhum Həsən Kərimovun yerini tutub.

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

Müxalifətin birlik məsəlesi reallaşmayacaq

Təhmasib Novruzov: "Əksinə, daxili parçalanma bir qədər də genişlənəcək"

Müxalifətin dağıılması fonunda AXP-nin keçmiş sədri Pənah Hüseyn müxalifətin birlik modelinin yaradılmasının vacibliyini bildirib. Təbii ki, bu ideyanın reallığa çevriləməsi mümkin-süz görünür. Çünkü dəfələrlə müxalifətin bir neçə partiyadan ibarət bloku yaradılıb. Amma iddialı partiya sədrlərinin əlaçatmaz böyük arzuları səbəbindən həmin qurumlar dağıllaraq tarixin arxivinə atılıb.

Azadlıq Hərəkatçılar Birliyinin sədri Təhmasib Novruzov "Ses" qəzeti açıqlamasında müxalifətin birlik modelinin yaradılmasının qeyr-mümkün vasitə olduğunu bildirdi. Təşkilat sədri bunun səbəbini liderlərin şəxsi ambisiyalarının partiya və ümummüxalifət maraqlarından üstün tutmaları ilə əlaqələndirdi: "Təəssüflər olsun ki, bu gün özlərini müxalifət adlandıran və meydanlara çıxan müxalifət təmsilcilerinin şəxsi ambisiyaları hər zaman ümummilli və dövlət maraqlardan üstün olub. Bu baxımdan, vahid bir məqsəd ətrafında müxalifət qüvvələrinin birleşmesi xə-

yal olaraq qalacaqdır. Hazırkı məqamda, müxalifət tərəfindən ortaya atılan birlik məsəlesi reallaşmayaçaq, eksinə daxili parçalanma bir qədər də genişlənəcək".

T.Novruzov onu da bildirdi ki, müxalifətin hər hansı məsələ ətrafında bir araya gələ bilməməsinin başlıca səbəbi birinin digərini qəbul etməməsi və gözü götürməməsi ilə əlaqəlidir: "Bu şəxslər üçün təmsil olunduqları partiyaların maraqları yox, özlərinin maraqları önemlidir. Belə olan halda da onların axırı bu cür acıqlı olur.

T.Novruzovun sözlərinə görə, müxalifətin yaratdığı blok və qurumların uzunömürlü ola bilməməsinin əsas səbəbi müxalifət daxilində partiya li-

derlərinin biri-birinə qarşı səmimi münasibətlərin olmaması və şəxsi ambisiyalarını öne cəkmələridir: "Müxalifət partiyaları hədsiz zəif olduqları halda, böyük ambisiyalarla çıxış edirlər. Reallığı özündə əks etdirməyən xəyalara dalırlar. Təbii ki, müxalifəçilər hər hansı bir siyasi gücə sahib olmadıqlarından da, məglubiyyətə ducar olurlar. Ona görə də, bu təşkilatların dağılması qəçilməzdir".

"Necə düşünürsünüz, hansısa xərici qüvvələr müxalifətə birləşmək tapşırığı versələr, bu tapşırığın yerinə yetirilməsi ne dərcədə real ola bilər" sualını cavablandırıran T.Novruzov bildirdi ki, dəfərlərlə xərici qüvvələr tərəfindən bu şəxslərə birləşməkə bağılı tapşırıqlar gelib: "Tapşırığın əsasında da birləşməye can atıblar. Amma belə olan halda, bu sual ortaya çıxır: xəricidən gələn sıfarişi qüvvə bu maliyyə vəsaitini kime ayıra-caq? Maliyyə vəsaitinin kime ayrılməsi üstündə də müxalifət təmsilciliyi arasında dava-dalaş düşür. Bu dava-dalaş səbəbindən onlar birleşmiş parçalanırlar".

GÜLYANƏ

Müsavat başqanının qabaqdangəlmışlık "amnistiyası"

Yaxud, gedənlərin qayitmayacağı indidən bəllidir

Bu günlərdə qəzetimizə Müsavat daxilindəki inanılmış mənbədən belə bir informasiya daxil olub ki, Arif Hacılı partiyasının qurultayından sonra təşkilat sıralarını tərk edən adamların bağışlanması (?-M.Q.) barədə düşünür və onların öz sehvlerini etiraf edəcəkləri təqdirdə, yenidən Müsavata sırvı üzv kimi yazılımlarını təmin edə bilər. Maraqlısı da budur ki, Arif Hacılı partiyasının mövcud vəziyyətini görə-görə, Müsavatın demək olar ki, boşaldığını fərk edə-edə bu cür "bağışlanma missiyasını" üzərinə götürməsi nə qədər inandırıcı görünməsə də, bu, belədir. Yəni mənbədən bizə sızan məlumat realdır.

Arif Hacılinin təklifinin, ümumiyyətlə, qəbul edilməyəcəyi bəribəşdən görünməkdədir

Lakin Müsavatı tərk edərək bir neçə hərəkat yaranan, özü də Müsavatdakı fəaliyyətləri ilə uzun illər müxalifətçilik edən adamların yenidən partiyaya qayitması, elbette ki, mümkünzsü görünür. Əger nezərəalsaq ki, gedənlərin əksər coxluğu partiya strukturlarında post tutanlar olub, funksionerlik fəaliyyətləri ilə daim gündəmde qalıblar, onda Arif Hacılinin təklifinin, ümumiyyətlə, qəbul edilməyəcəyi bəribəşdən görünməkdədir. Çünkü vaxtilə postlar tutmuş Vurğun Əyyubun, Qubad İbadoğlu, Ellada Məmmədlinin, Səxavət Əlisoyun, Tural Abbaslının və sairlərinin sırvı Müsavat üzvlüyünə qayitmaları onlar üçün təhqir oları. Belə ki Arif Hacılı onun saxta başqanlığını qəbul etməyənləri, eyni zamanda təhqir etməyi də planlaşdırıbmış.

Başqa tərəfdən, Müsavatdan gedən üzvlərin ora qayitmasının qeyri-mümkünlüyü həm də baqşa amillərlə də izah edilə bilər. Məsələn, gedənlərin, həttə yaratdıqları hərəkat və birlikləri tərk edəcəkləri gözlənilir. Bu isə, belə deməyə əsas verir ki, onların əksəriyyəti həm kifayət qədər yaşa dolmuş insanlardır. Onların özləri də başa düşürər ki, siyaset faktoru artıq onlar üçün bitib.

Tutaq ki, İsa Qəmbər yenidən başqanlığı qaytdı...

Daha bir vacib məqam isə müəyyən vaxtı Müsavat kulularında İsa Qəmbər yenidən başqanlıq postuna qayitması iddiaları ilə bağlıdır. Inandırıcı görünməsə də, "Müsavatı düşdüyü böhrandan xilas etmək" adı altında İsa Qəmbər yenidən başqanlıq postuna qayitması baş verə bilər. Ancaq burada da partiyasının itkisi olacaq ki, bu da bilavasitə Arif Hacılı klanı ilə bağlıdır. Tutaq ki, İsa Qəmbər yenidən başqanlığı qaytdı. Məhz onda Arif Hacılı bu komandası təşkilat sırasında qiyam qaldıraraq, tərəfdaşları ilə qurumdan xaric oluna bilərlər. Bu səbəbdən, Qəmbər təzədən hər hansı bir yolla qayıdib başqan olması real görünmür.

Beləkile, görünən amil budur ki, əslinde Müsavatın dağılmışının qarşısını almaq üçün orada, ilk növbədə demokratik-hüquqi islahatlar keçirilməlidir. Ancaq nənənki Müsavatda, o cümlədən ənənəvi müxalifət partiyalarının coxunda heç bir islahat, partiya quruluğunda yenilik aparılır. Çünkü Müsavat da daxil olmaqla, AXCP, ADP, "Ümid", AMİP və s. partiyalar ayrı-ayrı şəxslərin maraqları çərçivəsində yaradılmışdır.

Yaxın vaxtlarda Arif Hacılinin özünün düşmənə çevirdiyi şəxslər qarşısında əvf diləməyi gözlənir

Daha dəqiqi, onların hər biri AXC şinelindən çıxmış adamlarıdır. AXC-nin isə parçalanması, ard-arda siyasi partiyaların yaradılması, ilk növbədə yaranmış naraziqliqlar üzündən baş verib. Təbii ki, belə olan vəziyyətdə xalq, ictimai rey onları dəstəkləmir. O cümlədən, həmin partiyaların sırvı üzvləri de partiyalarının fəaliyyətindən narazıdır. Əbəs yerə deyil ki, artıq baş veren istefalar adət halını alıb və bu faktor ictimai reyi maraqlandırır.

Nəticədə, Arif Hacılinin "amnistiyası" da ona heç bir siyasi behərə verməyəcək. Çünkü yaxın vaxtlarda onun özünün düşmənə çevirdiyi şəxslər qarşısında əvf diləməyi gözlənir.

Mübariz QULİYEV

Demokratik ölkələrin konstitusiyalarında insan hüquq və azadlıqlarının təsbit olunması

Sərqi ölkələrindən demokratik ölkə kimi xüsusi maraq doğuran Yaponiyada insan hüquq və azadlıqları 1947-ci ildə qüvvəyə minmiş Konstitusiyanın "Xalqın hüquq və vəzifələri" adlı 3-cü fəslində təsbit olunmuşdur. Həmin fəslin əsas müddəələri insanın anadangəlmə, təbii hüquqlar konsepsiyasından çıxış edir, bu hüquqlara Konstitusiyada indiki və gələcək nəsillərə nəsib olan əbədi və pozulmaz hüquqlar kimi baxılır. Yaponiya Konstitusiyası dövlət tərəfindən təminat verilən şəxsiyyət hüquq və azadlıqların həyata keçirilməsinə cəmiyyətin rolü, xalqın fealiyyəti ilə bağlayır. Belə ki, burada deyilir ki, hüquq və azadlıqlar xalqın münəzzəm səyləri ilə dəsteklənməlidir, təkcə şəxsiyyət deyil, bütövlükdə xalq hüquq və azadlıqlardan sui-istifadədən çəkinməlidir və onların ictimai rifah məraqları naminə istifadə edilməsinə görə tam məsuliyyət daşıyır.

H.Babaoğlu yazır ki, Yaponiya Konstitusiyasında ənənəvi siyasi hüquqlarla yanaşı (seçki hüququ, birləşmə hüququ, yığıncaqlar, söz, mətbuat azadlığı və s.), digər siyasi hüquqlar da təsbit olunur. Xalqın dövlətin vəzifəli şəxslərini seçmək və onları vəzifədən kənarlaşdırmaq hüququ, dinc petisiyalara məraciət etmək, qanunlarda düzəliş etmək və onları leğv etmək hüququ, Konstitusiyada yaşamaq hüququna, digər şəxsi azadlıqlara təminat verilir. Burada azadlıq və xoşbəxtliyə can atmaq, vicdan azadlığı hüququ (heç bir dini təşkilat dövlətdən imtiyaz almamalı və siyasi həkimiyətdən istifadə etməmeli dir), dövlətin və vəzifəli şəxslərin qanunsuz hərəkətlərindən zərərin ödənilməsi hüququ, şəxsiyyət toxunulmazlığı, mənzili toxunulmazlığı hüququ və digər şəxsi hüquqlar təsbit edilir.

Demokratik cəmiyyətdə insan hüquqları və azadlıqlarının müdafiəsi mexanizmində Ombudsman təsisatının xüsusi yeri və rolü tədqiqatçılar tərəfindən qeyd olunur. Müasir dövlətin inkişaf səviyyəsi adamların həyatının bütün sahələrinə idarəetmə fealiyyətinin ekspansiyasının getdikcə artdığını göstərir.

Bu da adamları idarəetmə orqanlarından, demək olar ki, tamamilə asılı vəziyyətə salır. Bunu nəticəsində Ombudsman kimi bir mexanizmə zərurət yaranır ki, onun da vəzifələrinə idarəetmə orqanlarının işində qənaətlənməyen vətəndaşların şikayətlərinə baxmaq və beləliklə də onların hüquq və azadlıqlarını müdafiə etmək daxildir. Bu cür təsisata tələbat, həqiqətən də böyükdür, xüsusilə də əgər nəzərə alınsa ki, Ombudsmana müraciət proseduru ciddi qaydaları və yüksək xərcləri nəzərdə tutmur. Bundan fərqli olaraq məhkəməyə müraciət prosedurları uzunmüddətli, baha olur və əvvəlcədən müyyəyən olunmuş sərt çərçivələrdə baş verir.

F.Lüser Fransa Konstitusiya Şurasının qərarları prizmasından hüquq və azadlıqların konkret məzmununu açıqlamağa çalışır, azadlıq konsepsiyasının ətraflı analizini verir. Onun tərəfindən azadlıqlar sırasında yerli (ərazi) azadlıqlar da ayrılır: kommunə, departamentlər və s. tipli kollektivlərin azadlığı. Azərbaycan spesifikasını nəzərə alaraq müəllifin gəldiyi bu cür nəticələr diqqəti cəlb edir ki, kollektivin (ərazinin) statusunun dəyişdirilməsi mərkəzi orqanların təşəbbüsü ilə keçirilən referendum əsasında mümkündür.

Əlbəttə, A.Tokvilin mülahizələri diqqəti cəlb edir. Onun diqqət yetirdiyi bir vacib məsələ də ondan ibaret olmuşdur ki, "əgər xalq bundan əvvəl siyasi hüquqlara malik olmamışsa, onun bu hüquqlara yiyələndiyi vaxtda böhran baş verir ki, bu böhran da həm zəruri və həm də təhlükəli olur. Siyasi hüquqları ilk dəfə əldə edən sadə adamlar bu hüquqlara münasibətdə həyatın deyərini bilməyən uşağın onu ehətə edən aləmə bəslədiyi münasibətə oxşar səviyyətə düşürər". Burada A.Tokvil meşhur bir kəlamı da misal getirir: Nomp Ruer robustuc (lat., güclü, lakin təcrübəsiz insan). O göstərir ki, bütün bular Amerikada da müşahidə olunur: O ştatlarda ki, vətəndaşlar hüquqlarından çıxdan istifadə edirlər, onlar bunu daha yaxşı edirlər. Bu istiqamətdə mülahizələrini A.Tokvil belə bir fikirlə yekunlaşdırır ki, "...azad yaşamağı öyrənməkdən çətin bir şey yoxdur".

H.Babaoğlu yazır: "Bu baxımdan uzun müddət Fransa Konstitusiya Şurasının üzvü olan professor F.Lüserin "Şəxsiyyətin hüquq və azadlıqlarının konstitusiya müdafiəsi" monoqrafiyası maraq doğurur. O özünün kitabından Fransa Konstitusiya Şurasının 30 ildən artıq müddətdə vətəndaşların konstitusiya hüquqları və azadlıqlarının müdafiəsi sahəsində fealiyyətini və qəbul etdiyi qərarlarını təhlil edir, onların təmin edilməsinin prosedur formalarını göstərməyə çalışır. Buraya, ilk növbədə Konstitusiya Şurası tərəfindən həyata keçirilən ilkin nəzarət aid edilir; ikincisi, bundan sonra növbəti nəzarətdir ki, bu

da, əsasən Konstitusiya Şurasının təşəbbüsünə əsaslanır, lakin ayrı-ayrı vətəndaşların şikayəti əsasında keçirilir; üçüncüsü, digər yurisdiksiyalı orqanlar tərəfindən həyata keçirilən nəzarətdir".

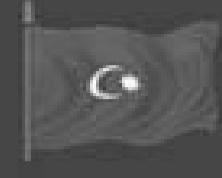
F.Lüser Konstitusiya Şurası mövqeyində çıxış edərək göstərir ki, hüquq və azadlıqlar mütləq deyil, əksinə, hər bir hüquq və azadlığın dəqiq reqlamentləşdirilmiş çərçivələri vardır; onlara vəzifələr uyğun olur, məsələn, "ümumi mənafeyə" riayət etmək, başqa şəxslərin hüquqlarına qəsd etməmək, xeyirxah, xoş xasiyyətə malik olmaq, adətlərə hörmət etmək, başqa vətəndaşların maraqlarına toxunan özbaşına, zorakı hərəkətlərə yol verməmək formalarında. Əlbəttə, hüquqi dövlətdə qoyulan hər hansı bir məhdudiyyət yalnız fərdin xeyrinə ola bilər.

A.Tokvil "Amerikada demokratiya" əsərində göstərir ki, "demokratiya siyasi hüquqlar anlayışını hər bir vətəndaşın şüuruna çatdırır və bu da onun əsas üstünlüklerindən biridir. Əlbəttə, hamiya siyasi hüquqlardan istifadə etməyi öyrətmək heç də asan deyil, lakin bu məqsədə nail olunması çox yaxşı, müsbət nəticələr verir".

Əlbəttə, A.Tokvilin mülahizələri diqqəti cəlb edir. Onun diqqət yetirdiyi bir vacib məsələ də ondan ibaret olmuşdur ki, "əgər xalq bundan əvvəl siyasi hüquqlara malik olmamışsa, onun bu hüquqlara yiyələndiyi vaxtda böhran baş verir ki, bu böhran da həm zəruri və həm də təhlükəli olur. Siyasi hüquqları ilk dəfə əldə edən sadə adamlar bu hüquqlara münasibətdə həyatın deyərini bilməyən uşağın onu ehətə edən aləmə bəslədiyi münasibətə oxşar səviyyətə düşürər".

Burada A.Tokvil meşhur bir kəlamı da misal getirir: Nomp Ruer robustuc (lat., güclü, lakin təcrübəsiz insan). O göstərir ki, bütün bular Amerikada da müşahidə olunur: O ştatlarda ki, vətəndaşlar hüquqlarından çıxdan istifadə edirlər, onlar bunu daha yaxşı edirlər. Bu istiqamətdə mülahizələrini A.Tokvil belə bir fikirlə yekunlaşdırır ki, "...azad yaşamağı öyrənməkdən çətin bir şey yoxdur".

Demokratik cəmiyyətdə insana qayğı yüksək və ali məqsəd sayılır. Bu baxımdan da müvafiq olaraq insan hüquqları və azadlıqlarının konstitusiyada və qanunlarda təsbit və təsdiq edilməsi dövlət idarəciliyinin əsas

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütlevi İnformasiya Vasitələrinin İnkışafına Dövlət Dəstəyi Fondu

KIVDF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütlevi İnformasiya Vasitələrinin İnkışafına Dövlət Dəstəyi Fonduun maliyyə dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi çərçivəsində hazırlanıb"

məqsədi kimi çıxış edir.

Müasir dünyada inkişaf etmiş demokratik dövlətlər öz ölkələrində əsas hüquqlarının təmin edilməsi ilə yanaşı, başqa ölkələrdə də onların qorunmasına, demokratik cəmiyyət quruculuğuna yardım etməyə çalışırlar. Hələ 1941-ci ilin yanvar ayında ABŞ prezidenti Franklin Ruzvelt özünün Konqresə göndərdiyi müraciətində Amerika milləti qarşısında duran yeni məqsədin bütün dünyada əsas hüquqlarının pozulması hallarına qarşı mübarizə aparmaqdan ibaret olduğunu bəyan etmişdir. O, "Dörd aylıq azadlıq" əsərində göstərir ki, "...sağlam və güclü demokratiyanın təməlinde müəmmalı bir şey yoxdur. Xalqımızın siyasi və iqtisadi sistemdən gözlədiyi əsas şəyler çox sadədir..."

- işləyə bilənlər üçün iş;
- ehtiyacı olanların təhlükəsizliyi;

- seçme adamlar üçün xüsusi imtiyazların leğvi;
- həmi üçün vətəndaş azadlıqlarının saxlanması;
- həyat səviyyəsinin daim yüksəlməsi üçün elmi-tekniki tərəqqinin nailiyyətlərindən istifadə olunması".

F.Ruzvelt qeyd edirdi ki, "narahat və son dərəcə mürəkkəb müsər dövrümüzde və nəslimiz tərefində yaradılması üçün real təməldir".

sadi və siyasi sisteminin "daxili və birləşdirici gücün onun bu ümidi ne dərəcədə doğrudla biliçeyindən asılıdır..." Amerikanın dünyaya așilayacağı əsas insan azadlıqlarına o, dörd azadlığı aid edirdi və bununla əlaqədar yazırıdı: "Təhlükəsiz etmek istədiyimiz gələcəkdə biz dörd mühüm insan azadlığına əsaslanan dünya yaratmağa çalışacaq. Birinci azadlıq - dönyanın istənilən hissəsində hər bir adamın isteyince ibadət etmək azadlığı, ikinci azadlıq - dönyanın istənilən hissəsində ehtiyac əsərətindən azadlıq; (daha sadə dildə bu, hər bir ölkə üçün onun xalqının sağlam, dinc həyatını təmin edən iqtisadi razılışmaları bildirir). Dördüncü azadlıq - dönyanın istənilən hissəsində qorxu hissindən azadlıq; (daha sadə dildə bu, silahların elə tərzdə və elə səviyyəyə qədər ümumi ixtisar edilməsidir ki, heç bir ölkənin öz qonşusuna fiziki təcavüz etmək imkanı olmasın).

Bu, uzadıq minilliliklərin perspektivi deyildir. Bu, belə bir dönyanın artıq bizim dövrümüzde və nəslimiz tərefində yaradılması üçün real təməldir".

**Vahid ÖMƏROV,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru**

*Yaxşı kitablar oxumaq
insanları nəcibləşdirir*

Sən demə, ədəbiyyatı sevmək, kitab oxumaq insanın intellektual səviyyəsini artırmaqla bərabər, onu daha xeyirxah və nəcib edir. Müvafiq tədqiqat Böyük Britaniya alimləri tərəfindən aparılıb. AZERTAC "AH-onlayn" saytına istinadla xəber verir ki, elmi eksperimentdə 4 min nəfər iştirak edib. Tədqiqatın nəticələrinə əsasən mütəxəssislər bildiriblər ki, kitab oxumağı sevenlər nə yuxusluqdan, nə stressdən, nə də depressiyadan əziyyət çəkirərlər. Üstəlik, onlar həyatın çətin sınaqlarından alnıçıq-üzüağ çıxırlar.

Yaponlar 16 milyard ildə vaxtı dəqiq göstərən saat hazırlayıblar

Yapon alimləri həddən artıq dəqiq işləyən atom saatı hazırlanıblar. Bu saat 16 milyard il ərzində dəqiq vaxt göstərməyə qadır və həmin müddədə onun cəmi bir saniye xəta etmək ehtimalı var. AZERTAC TASS informasiya agentliyinə istinadla xəber verir ki, professor Hidetosi Katorinin rəhbərliyi altında Tokio universitetinin mütəxəssislər qrupu tərəfindən hazırlanmış qurğunun əsasına mənfi 180 dərcəyə qədər soyudulmuş stronsium atomlarından ibarət matrisa daxildir. O, lazer şüalarından ibarət optik qəfəsə qoyulub. Vaxt intervalları isə bu kimyəvi elementin udduğu işiq tezliyi ilə ölçülür. Bu qurğu öz dəqiqliyinə görə hazırda istifadə olunan "etalon" sayılan atom saatlarını min dəfədən də çox üstələyir. Hidetosi Katorinin sözlerinə görə, onlar yaxın gələcəkdə vaxt ölçüsünün beynəlxalq standartlarına yeniden baxılacaqına və ixtiralarının elm aləmində fəxriyələrdən birini tutacaqına ümidi edirlər.

ELAN

M.Əzizbəyov adına Təcrübə-Sınaq Zavodunun hüquqi şəxs kimi qeydə alınması və rəsmi fəaliyyətin icarəyə verilməsi barədə şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycanda ilk dəfə!

585 Daşınan şəhər telefon xidməti

Şəhər-kənd arasındakı rəqəmsal uçurum darmadağın edildi!

585-xx-xx telefon nömrələrinə sahib olan, özünü Bakıda hiss edin!

Respublikanın bütün bölgələrində yaşayın hər bir etibarla işinə Böyük paket telefon mənzilindən istifadə etmək

Telefon mənzilində Respublikanın bütün bölgələrində yaşayın

Məhlə telefon və hər neyinə dənizlərə qədər HAVAYI

CDMA simsiz rabitə xidmətində

QIZIL
nömrələr

15 ₣
Aylıq abuna haqqı

* CDMA şəbəkəsi Bakı şəhəri daxil olmaqla respublikanın bölgələrini əhatə edir.

"Aztelekom" MMC
www.aztelekom.org
www.facebook.com/Aztelekom MMC
Az 1122, Bakı şəhəri, Tbilisi 187
(+994 12) 344 00 00

Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev
Baş redaktorun müavinləri:
Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 32.
Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Buraxılışa məsul: Mətləb Salahov
Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Ses" in komputer mərkəzində yığılır, sahifələnir.
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur
Qazetdə AzərTAC, SIA, APA və AZADINFORM informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

**Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 5500**

SES

Son səhifə

27 noyabr

Ronaldo "Manchester Yunayted"ə qayıda bilər

Manchester Yunayted"in keçmiş baş məşqçisi Aleks Ferqyusson "Real"ın forwardı Kristiano Ronaldonun Premyer Liqaya qayıtmaması ilə bağlı danışqların növbəti raundunu keçirib. "Marca"nın verdiyi xəbəre görə, hazırda İngiltərənə nəhənginin rəhbərliyinin məsləhətçisi vəzifəsində çalışan mütəxəssis noyabrın 9-da Londonda Ronaldonun filminin premyerası zamanı portuqaliyalı ile görüşüb və onu qayıtmaya inandırmağa çalışıb. Qeyd edilir ki, Ferqyusson daha önce martda Çempionlar Liqasında keçirilən "Real" - "Şalke" ilə oyundan sonra Ronaldo və onun agenti Jorje Mendeşlə danışq aparmışdır. Ronaldonun xidmətində həmçinin PSJ maraqlıdı. Hətta Paris klubunun onun üçün 120 milyon avrosundan keçməyə hazır olduğu bildirilirdi. Ancaq Mendeş açıqlamasında vurgulamışdı ki, Ronaldonun PSJ-yə transferi mümkün deyil. Ronaldonun vaxtılı "Sporting"dən "Manchester Yunayted"ə gəlisi məhz Ferqyusson təşkil edib.

Orxan Səfərov Qran-prinin bürünc medalını qazanıb

Koreya Respublikasının Jeju şəhərində keçirilən Qran-pri yarışının ilk günü Azərbaycan cüdoçuları üçün uğurlu olub. AZERTAC xəber verir ki, milli komandamızın üzvü Orxan Səfərov turnirin bürünc medalını qazanıb. 60 kq çeki dərəcəsində yarısan cüdoçumuz Qran-priye Tayvan təmsilçisi Yung Vey Yanq və ispaniyalı Fransisko Harriqosa üzərində qələbə ilə başlayıb. Səfərov daha sonra komanda yoldaşı İlqar Müşkiyevlə qarşılaşıb. Müşkiyev isə buna qədər Belçika cüdoçusu Senne Uins və Valide Hyarı mübarizədən kənarlaşdırıb. Cüdoçularımızın duelindən Səfərov qalib ayrılib. Yarımfinalda təmsilçisi Boldbatar Hanbata (Monqolustan) uduzan idmançıımız bürünc medal uğrunda döyüdə Venesuela təmsilçisi Hayyer Quedsədən güclü olub. Müşkiyev isə təsəlliverici görüşdə Braziliya cüdoçusu Erik Takabataka məglub olub. Digər təmsilçimiz, 66 kq çeki dərəcəsində çıxış edən Nicat Şixəlizadə mübarizəyə ikinci turdan, Belçika idmançısı Kennet van Qensbeki məglub edərək qoşulub. Daha sonra o, macaristanlı Bens Zamboriyə qalib gəlib. Dördəbir finalda Qazaxistan təmsilçisi Aza Mat Mukanova qarşı görüşdə Şixəlizadə rəqibindən üstün olsa da ciddi zədələnib. Görüşü zədəli olaraq davam etdirən Nicat yarımfinala çıxa bilməyib. Buna görə də, cüdoçumuz təsəlliverici görüşə də qatılmayıb.

"Lokomotiv" "Alyants Şutqart" klubuna qalib gəlib

Bakının qadın voleybolçularından ibarət "Lokomotiv" komandası Çempionlar Liqası yarışları çərçivəsində növbəti oyununu keçirib. AZERTAC xəber verir ki, turnirin üçüncü turunda "Lokomotiv" Azərbaycan Voleybol Mərkəzində Almanıyanın "Alyants Şutqart" klubunu qəbul edib. Türkiyeli baş hakim Nurper Özbarın idarə etdiyi oyunun ilk hissəsi "Lokomotiv" in 25:18 hesablı üstünlüyü ilə başa çatıb. Qarşılaşmanın ikinci hissəsində "Lokomotiv" çətinlik çəkmədən qələbə qazanıb - 25:17. "Lokomotiv" üçüncü seti də öz xeyrinə başa vurub - 25:18. Beləliklə, görüş "Lokomotiv" in 3:0 hesablı qələbəsi ilə yekunlaşdır. Çempionlar Liqası yarışlarının "A" qrupunda mübarizə aparan "Lokomotiv" ilk görüşdə "Dinamo Kazan" a 1:3 hesabı ilə məglub olsa da, Bakının "Azəreyli" komandasına 3:1 hesabı ilə qalib gəlib.

İbrahimoviç: "Qvardiola adam deyil"

Isveç millisinin və PSJ-in futbolçusu Zlatan İbrahimoviç növbəti dəfə qalmaqla açıqlama verib. Qol.AZ-in məlumatına görə, CNN-e müsahibəsində çalışıldığı baş məşqçilərdən danışan 34 yaşlı forvard Xosep Qvardiola haqda deyib: "Onun barəsində çox danışmaq istəmirəm. Bircə onu deyə bilərem ki, Qvardiola adam deyil". İbrahimoviç karyerası ərzində çalışıldığı ən yaxşı məşqçilərin Joze Mourinyo və Karlo Ançelotti olduğunu söyləyib: "Ançelotti möhtəşəm məşqçi və gözəl insandır. Mourinyo isə dərin zəkaya sahibdir".

4 komanda diskvalifikasiya olundu

AFFA İntizam Komitəsi 4 komandanı aşağı yaş qrupları üzrə liqalardan kənarlaşdırıb. Goal.az xəber verir ki, bunlar Yardımlı "Dinamo" sunun U-14 və U-13, "Lerik Zirvə"nin U-14 və "Sərhədçi"nin U-13 komandalarıdır. Onlar müvafiq liqalarda 3-cü dəfə oyunlara çıxmışları üçün diskvalifikasiya edilib. Ümumiyyətə, öten həftə U-14 liqasında 4, U-13 liqasında 2, U-11 liqasında 4, U-10 liqasında 3 oyunda komandaların iştirak etməsi, yetərsəyin olmaması və ya limitin pozulması səbəbindən texniki məglubiyyətlər qeydə alınıb.